

E könyv az én kiadásom,
 az én példányom, és
 csak a papai sef. colle-
 gium könyvtárában van
 meg. Második kiadás
 1682. Debreczen, amely-
 ből már több példány ma-
 radt fel. / Lásd Szabó Rá-
 sdy: "R. M. R." 1220 és 1280k)
 M. Kovács József,

HEGYES ÖSZTÖN

A' Sátánnak Angyala.

Kinek

Az Isten választotti ellen való
 külömb külömb *praktikai* fel-
 deztetnek, és azok ellen s' azo-
 kon lehető diadalomnak mind módgyai s'
 mind eszközei nagy részben, Szent Pál
 2 Corinthusban írt levelének 12-dik ré-
 szének, 7, 8, és 9-dik verseiből csinálta-
 tott öt idvességes PREDIKATIOK-
 BAN elő adattatnak

KABAI BODOR GELLERT

Debreczeni Lelki Tanító által.

 MITRÓCS GYULA
 Sárospatakon

DEBRECZENBEN,

Nyomtatta ROSNYAI JÁNOS
 M. DC. LXXVIII.

Nemzetes és Becsülletes
RIMA-SZOMBATHI
SZABO PAL URAMNAK,

Debreczen Vároffának edgyik becsülletes
 lakoffának, nékem a' Christusban jó akaró
 Atyámfiának, ö kegyelmének, kegyelem és bé-
 kesseg a' minden kegyelemnek Istenétől!

Becsülletes Szabó Pal Uram, hogy en-
 gemet az Isten ez ött Prédikációcskának ösve
 izedegetésére s' el-prédikálására-is segélet:
 kegyelmedet peniglen azoknak kedvellésére: és hogy
 világ eleiben-is jöh:thének, maga meg-ízorításávil-is
 a' költség adáfra, mondgyuk mind a' ketten: *Nemné-
 künk Uram, nem nekünk, hanem a' te nevednek ad-
 gyad a' dicsőfféget, a' te irgalmasságodért és te igazságo-
 dért, Solt. 115. v. 1. Az Ur Isten kegyelmedet velem*
 edgyütt segéllye ez után-is fok idvetséges dolgoknak
 végben vitelére, s' ezeknek olvasását-is fordítsa az Ur
 a' kegyelmed lelkének örökké való bódolgóságára,
AMEN! Irám DEBRECZENBEN, 12. August.
M. DC. LXXVIII.

*Kegyelmednek szíves jó akaró Attya-fia
 az Ur szerelmében,*

KABAI B. GELLERT,
D. L. P.

A' SATAN KISIRTETIRÜL
 való első
PREDIKACIO.

T E X T U S.

2 Cor. 22. §. 7, 8, 9. *Adatott énnéknem hegyes öfztön,
 melly az én testemben ragadott, a' Sátánnak Angyala,
 hogy engemet csapdosna, hogy felettéb el ne hidgyem
 magamat. Ezért háromszor könyörgöttem az Urnak
 hogy én töllem el-távoznék, Es azt mondá nekem:
 Elég néked az én kegyelemem: mert az én erőm erőtlens-
 ég által végeztetik-el.*

A Lovon járó értelmes embernek
 helyes szokása az, hogy valahányszor az ő
 lovát fenyesen fel-öltözteti, s' reá fel-ül,
 erős zabolát vét a' lova hájában, hogy mód-
 nélkül el ne hidgye magát. s' Errül-is mondgya Dá-
 vid, hogy ha a' lovaknak álllokat meg nem soritod zabo-
 lával és fékkel, nem engednek tenéked, Solt. 32. 9. Ol-
 lyanok vagyunk mi, azt mondgya Luther Márton,
 mint a' Lovak, és az Isten, mint a' Lovag, a' ki rajtuk-
 ül: s' valahányszor azért ő Felsege bennünket kívált-
 képpen való javaival szeret, és az ő áldásiban, mint meg-
 annyi fenyes öltözetekben, fel-öltöztet, zabolát
 vét szájunkban, hogy szájunkon ne járjunk,
 fel ne fuvalkodgyunk, és maga ellen, a' minket
 meg-ékesítő szerelmes Istenünk ellen, harvat ne emel-

A 2

h ü n g

lyünk. E' dolgot rajzolgattya minékünk a' Szent Lélek ebben a' leczkében. Mert ugyan-is minek-utánna ide fellyeb meg-mutogatná az Apostol, mi módon az Isten őtet ez előtt mint edgy tizen négy estendővel elragadta volna fíntén az harmadik éviglen, és ott halott volna ki-mondhatatlan befédeket, azt veti őstán utánna, hogy az Isten igen meg-zabolázta őtet, hogy valamik éppen magát el ne hinné: mert hegyes őstön adattatott néki, a' melly az ő testében ragadott, a' Sátánnak Angyala, hogy csapdosná őtet: s' meg-is jelenti, hogy és mint viselte magát annak terhe alatt, azon maga viselésének ki-menetelivel edgyütt.

Innen a' leczkének három részei vadnak.

I. Befélli az Apostol, miképpen ő meg-zaboláztatott legyen, mikor néki az Isteni jelenések történetese, hogy magát el ne hinné, ez igékben: *Adattott nékem hegyes őstön, melly az én testemben ragadott, a' Sátánnak Angyala, hogy engem csapdosna, hogy feletéb el ne hidgyem magamat.*

II. Meg-jelenti azt-is, mint viselte legyen magát a' néki adattatott zabola és akadály alatt, a' mid őn azt mondgya: *Ezért háromszor könyörgöttem az Urnak, hogy el-távoznék én tőlem.*

III. Illyeten maga viselésének ki-menetelit adgya elő, ez igékben: *Es monda nékem: Eleg te nekod az én kegyelmem, mert az én erőm erőtelenség által végeztetik-el.*

Lássuk most az első.

Abban ezek vadnak rendel: 1. Mi módon zabolázta-

lázattott-meg az Apostol, hogy magát el ne hinné, e' főokban: *Adattott nékem hegyes őstön, melly az én testemben ragadott, az az:* Ugyan belé fegeztetett. 2. Mi volt az az hegyes őstön, a' melly által meg-zabolázattott, a' midőn azt mondgya: *A' Sátánnak Angyala, vagy: a' Sátán Angyal, mint a' Görög ige tartya.* 3. Mi végre adattott ez ő néki, ezekben a' főokban: *Hogy úgy mond csapdosna engemet, hogy feletéb el ne hidgyem magamat.* Holott-is kétfőre vigyáz. (1) Mi vége volt a' Sátán Angyalának, mint meg annyi hegyes őstönnek, a' Pál oldalában való fegeztetésének: tudni illik, hogy csapdosná őtet. (2) Ennek ímét mitsoda vége volt: tudni illik, hogy a' Pál a' mennyei látásfokkal el ne hinné magát.

I. KERDES: *Ki lehetet ez a' Sátánnak Angyala, a' ki Pálnak adattatott, mint valami testében fegeztetett hegyes őstön?*

FELELET. Némellyek magyarázzák azokra a' gonosókra, a' mellyek követték az Apostolt a' néki történt mennyei jelenések után. Sátán Angyalának pedig ez okáért mondgyác, hogy a' Sátántól fármaztanak. Némellyec ímét magyarázzác az Apostolnac ellenfegeire, minémüec voltanac: [1] *Elymas a' Páphus* bigetében, *Csel. 13. v. 8.* [2] *A' Sidák* Antiochiában, *Iconiumban*, *Thessalonicában* s' egyébűtt. [3] *Örvös Demeter* Ephesusban, *Csel. 19. v. 24-40.* [4] *Hymenaeus és Alexander* és a' több sok hamis Apostolok edgyütt-is másutt-is, kiket ebeknek és hamis kúráknak, sőt ugyan *Christus keresztein*ek ellenségeinek mond az Apostol, *Phil. 3. 2-18.* Ezeket pedig Sátán

Angyalinac azért mondgyác lenni, hogy nyilván mindnyájan a' Sátánnac követői és esközei vóltanac. Ez is az cka nyilván, hogy Elymást ugyan Ördög fiának nevezi az Apostol, *Csel. 13. v. 10.* mint Urünk Judáft Ördögnek, *sent Jan. 6. v. 70.* és a' mennyei igazsággal ellenkező Sidókat Ördög atyátul valóknak, *Jan. 8. 44.*

Némellyec magyarázzac magára a' pokolbéli Ördögre, a' ki az Apostolt fok-keppen kisírté a' mennyei látások után. Ez mind Sátán Angyal: mert az Istennek és az ő hiveinac ellenfege, *1 Pet. 5. v. 8.* s' mind pediglen Sátánnak Angyala, mert az Ördögök Fejedelménec ki-bocsátattott követé, ama' főllalínac formája érint, mellyben Idvezítőnc Ördögöt nevez, és annak Angyalokat tulajdonit, *Matt. 25. v. 41.* Ez a' magyarázat igen tetőic nekem: mert a' leczkénec folyása erre inkább mutat, s' így is értem a' dolgot, hogy nohá amaz meg-emitett istentelen latrok fokát faggatták a' hegény Apostolt: mind-azon-által maga is a' Sátán az oldalában vólt, és őstromlotta őtet, ha valami módon valami Isten ellen való gonoszlagra vihetné. De, ki adta azt az ő oldalában? Mint fő ok, az Isten: mert ugyan-is, a' mint hogy főbra-is az Isten engedelme nélkül nem meheté, így bizonyára sent Pálra sem különben, hanem azon Isten engedelme által.

II. KERD. *Mi okon nevezeték ez a' gonoszló lélek hegény őstönnek, s' még pedig olyannak, ki az Apostol testében ugyan belé ragadott?*

FELEL. Rövid főval, hegény őstönnek azért nevezeték, mert mint az hegény őstön, vagy tövis, burdallya, sértegeti, és lelkében fok keserves fájdalommal illeti

illeti vala az Apostolt. Belé ragadott őstönnek pedig azért: mert úgy hozzá avatkozott vala az Isten emberéhez, hogy magátul hegény maga erejével semmiképpen el nem fordíthattya vala. Könörgött edgnehány-szor ellene; de bizony még sem mozdúlt a' Sátán csak edgy lépésre-is. El-hisem mindazonáltal, hogy a' könyörgés burkálta és sértegette őtet-is.

III. KERD. *Mitsoda testét érti azon az Apostol, a' mellyben ragadottnak mondgya a' Sátánnak Angyalát?*

FELEL. Nem annyira érti az ő tulajdon-keppen való testét, melly az ő lelkénec földi hajléka és látora vala, (noha ennek is elég fok nyughatatlanságot szerzett, mint az Apostol maga azokat sámlállyá, *2 Cor. 6. v. 4, 5.* és ismét, *cap. 11. v. 23-28.* s' világos példát is hoz szent Lukács elő, *Csel. 16. v. 16-19.*) mint az ő romlott természetnec az ujjá sületés által még meg nem gyógyúlt részét: mert az-is az írásban testnec nevezeték. Lát *Rom. 7. 18. versét*, holott az Apostol maga testnek mondgya a' maga ujjá sületetlen részét, s' ezt is érti, a' mint mondam a' mi leczkénkben, a' kiből a' Sátán ugyan belé ragaszkodott. *De miért vallyon?* Fel. Azért, mert ez által a' rész és test által hadakozik a' Sátán az embernek lelke és ujjá sületett rész ellen, mint ezt az Apostol ő maga taníttya, *Gal. 2. v. 17.* A' test u. m. kíván a' lélek ellen, az az: az ujjá sületetlen rész kíván az ujjá sületett rész ellen.

IV. KERD. *Mitsoda lehetet az a' Sátán csapdása, mellyel mondgya az Apostol, hogy a' Sátán csapdossa vala őtet?*

FELEL. I. Vóltanac azok a' veszedelmek és nyughatat-

hatatlanfagoc, melyeket a' Sátán űerze ő nekie a' sok hamis emberek által, mint Idvezítőnknek-is, hogy a' Sidóc meg-ölnéc őtet, *Ján. 8. v. 40-44.* és hogy Judás-is el-árulna őtet, *Ján. 13. v. 2.* 2. Vólt az a' csapdosás nyilván a' Sátánnac valami bűnre való kifizetése; de mitsoda bűn lótt légyen, Isten tudgya, én nem tudom, mivel az írásban ki-fejezve nincsen. Azt el-hísem, hogy természetéhez képest kifizette valamely kiváltképpen való gonosra, mint Evát, hogy a' megtiltott fának gyümölcséből ennék, *Ter. 3. v. 1-6.* Jobot, hogy az Istent semtől semben meg-átkozná, *Jób. 1. v. 11.* és: 2. v. 5. ezeken kívül penig a' mi Urunkat, hogy őtet fertelmes Lelket, le-borulván imádná, *Matt. 4. 9.* E' pedig a' Pál kifizetése a' Sátán indultatyaiból azért lótt, hogy el-veőne a' Pál: de a' bölcs és minden gonosbúl jot ki-hozható Istennek bent akaratyaiból azért, hogy a' Pál a' mennyei jelenéseffel el ne hidgye magát, hanem inkább a' Sátánnac kifizetiből nyavalyás voltát meg-ismervén, alázza-meg magát, és ilyenképpen tartassék-meg az örök életre; a' melly hogy ugy-is lótt.

TANUSAG.

- I. Az Istentől engedtetik az ottan ottan a' Sátánnak, hogy csapdossa, az az: terhes és veszedelmes kifizeteteckel gyakorolgya az embereket. Mert Isten engedte vala a' Sátánnak, hogy csapdosná a' Pált.

II. Va-

- II. Valahol az Istenek kivált-képpen való ajándéki vadnak, közel vagyon ott a' Sátán-is az ő kifizetivel. Mihelyen a' Pál a' mennyei jelenéseket vövé, nézd! menten ott terme a' Sátán-is az ő kifizetivel. Innen vagyon az, hogy a' melly emberben az Istennek nagy ajándéki vadnak, azon emberben ellenben nagy fogyatkozások-is találatnak.
- III. Noha az ördög gonosra kifizirti ugyan az embert: tisztí mind-az-által a' keresztyén embernek, hogy az ördög kifizirtetis a' maga meg-alázására és meg-térésére fordítsa.
- IV. Hatalmaban vagyon Istennek, hogy a' méregből-is Orvosságot csinállyon, és az ördögöt, a' ki minden nap lelkünk veszedelmét kobolgya, lelkünk Orvos Doktoráva tegye. Nézd. mikor az ördög el-akarná a' Pált vesztetni, természetis és szándéka ellen, meg-gyogyitá őtet. Isten dolga vólt ez.
- V. Még az Istennek választotti-is, akár minéműek legyenek, nem egészen üressek.

B

sek, ez életben a' Satannak kisirtetitül, kiváltképpen mikor arra az időre jutnak, mellyben o'stan a' Satannac kisirtetit bévehetik. Meg-tetfzik ez:

1. A' szent Pálnak, ez Isten válastott edénnyének példájából, melly a' leczkében vagyon. 2. Töb sz: irásbéli helyekből és példákából. Ide való a' mi első szüléinknek példájok, kiket-is homorúan meg-kisírte a' Sátán, Ter. 3. v. 1-6. Jóbot-is így kisírte-meg, noha az Isten el-válastotta, Iót el-hitta és meg-is benteelte vala az életre, Job. 1. és 2-dik részeiben, a' mint írva vagyon. Ide való a' Christushnak Tanítványinak is példájok, mert azokat ugyan meg-kérte vólt az Istenről, hogy meg-rostálná őket, mint a' gabonát, Luc. 22. v. 31. Ezt a' Tudományt erőssíti bent Péter, mikor a' Sátán felől, azt mondgya: hogy mint az ordító Oroslán jár két állat, keresvén a' kit bé-nyelbessen, 1 Pet. 5. 8.

O K A I.

I. Mert még a' Paradicsomban meg-jövendöltetett az az Isten válastott felől, hogy őket a' Sátán ebben az életben fokosor meg-sarkallaná. Az Áfsszonyi állat magva, azt mondgya Isten az Ördögnek, meg-rontya te néked a' te fejedet: te pedig mardosod az ő sarkát, az az: nyavalyákat berzefz néki, és az ötet követőket ostromlod, Terem. 3. v. 15.

II. Mert ezekben a' kisírtetekben végeződik-el edgy rébről az a' lelki nemes harcz, mellyet az Isten válastottinak el kell ez életben vegeznie, hogy az élet-

nek koronájára juthassanak. Erről az harczról szól az Apostol, mikoron azt mondgya: Nincsen nekünk tuskodásunk a' test és a' vér ellen, hanem a' birodalmok ellen az az: az Ördögök ellen, Eph. 6. 12. ugyan ezt emliti maga példájában, mikoron azt mondgya: Ama' nemes harczot meg-harczoltam, 2. Tim. 4. 7. Ezen harczban mondgya Idvezitőnk ama' gyönyörűséges sententiákat, Légy hü mind halálig, és néked adom az életnek coronáját, Jel. 2. 10. A' ki győzedelmes lesz en, ültetem azt az én Királyi székemben, Jel. 3. 21.

III. Mert nem mindenűt írslek az Istennek válastotti az hamis Prophétáktól, hamis Christusoktól, és a' bűnre kiztető fok istentelen emberektől, a' mint maga jövendölte Idvezitőnk, Matth. 24. v. 24. Azok pediglen az Ördögnek eszű őzei, Ján. 8. 44. s' Innen mondgya maga-is az Apostol, hogy amaz bűnnek emberének-is, az Antichristushnak, el-jövetele lenne a' Sátánnak hatalmas ereje által, 2 Theff. 2. v. 9.

IV. Mert a' Sátán még a' mi Urunk Jesus Christust-is, a' válastottaknak Urát, meg-kisírte ebben az életben, Matth. 4. v. 1-10. s' Nem fellyeb való a' Tanítvány az ő Mesterénél, Matth. 10. v. 24.

V. Mert a' Sátán kisírte-is azoknak a' nyomorúságoknak köziben valók, a' mellyeket ez életben szenvednie kell, az Isten válastottinak. Innen mondgya Idvezitőnk Péternek: Simon, Simon, imé a' Sátán meg-kért titeket, hogy meg-rostálna mint a' gabonát, Luc. 22. v. 31. Szent János-is azért kiált a' töldnek és a' tengernek lakosinak az Ördögtől való szenvedéseket látván, Jai, ugy mond a' földnek és a' tengernek lakos-

nak, mert le-szállott az ördög ti hozzátok, nagy barággal tellyes, ugy-mint ki tudgya, hogy kevés ideje vagyon, Jel. 12. v. 12.

VI. Mert iszonyu nagy kívánsággal kívánnya az Sátán az Isten választottinak veszedelmeket, s' ez okért, míg ideje vagyon hozzá, nem hadgya őket minden kifirtés nélkül. Lásd, 1 Petr. 5. 8.

H A S Z N A I.

I. Tanítás. Tanúlluk-meg hát innét. (1) Hogy nem csak a' meg-vettettek kifirtetnek ez életben az ördög-től, hanem az Istennek választotti-is. Innen, a' választottáknak mondgya inkább az Apostol, hogy harczok és tufakodások vagyon az ördögökkel, Eph. 6. v. 12. mint sem a' meg-vettetteknek, a' kik nem tufakodnak az ördöggel, hanem annak akarattját teszik inkább, Jan. 8. v. 44. Bizony szent Péter-is nem annyira hadgya a' meg-vettetteknek, hogy vigyázzanak a' Sátán ellen, (tudván, hogy azok immár a' Sátánéi,) mint a' választottaknak, 1 Petr. 5. v. 8.

(2) Hogy ebben az életben nem mindenekben hasonló az Isten választottinak állapottyok, ahoz az állapot-hoz, melly követi őket a' jövődö életben, mert ebben az életben nem üressék ök az ördögnek minden kifirtetitül: De a' jövődö életben semmi kifirtetet nem fognak szenvedni. Boldogok az halottak, mostantól fogvan, kik az Urban halnak-meg, — mert meg-nyugosznak az ő fáradságokról, Jel. 14. 13.

(3) Valamint hogy az Istennek választotti nem lehetnek minden or bátorlágosok az ördögnek kifirteti felől,

felől, mint ha az ő reájok soha nem jüne, így szintén edgy sincs az Istennek választotti között, a' ki attól egészen bátorlágos lehetne, az időben tudni illik, mellyben immár a' Sátánnak kifirteteti elméjében veheti. Meg-kifirté az ördög a' gyengét, szintén úgy mint az erőst, és ezt-is úgy szintén, mint amaszt. Tudgyuk hogy meg-kifirté Evát, s' az után ő általa Adámot-is. Meg-kifirté Dávidot, Salamont, Jóbot, a' Christus tanítványit, de végre meg-kifirté magát-is, az ördöcké élő mindenható Istent, a' mi Urak Jესus Christust.

(4) Az apró gyermekek az ő Anyok méhében, vagy Anyoknak emlőjökön jollehet testekben s' életben a' Sátántól meg-károsíthatatnak: mindazonáltal gonoszra nem kifirtethetnek, mert az ő idejekre nézve nem alkalmatosok még arra, hogy meg-kifirteszenek. Az elme mindazon által mindenkor gondol valamit, ha igaz, a' mint Comenius János mond, s' nem tudom, mit tehet az ördög a' csecsemő gyermek elméjében?

KERDED: Vallyon mikor sokta az ördög leg inkább kifirtet alá venni az Isten választottit?

FELEL. [1] Mikor magokat magánoson kapja. Így kifirté-meg a' ravas lélek Evát: mert nem vala akkor Evával Adám, Ter. 3. v. 1. Így kifirté-meg Urunkat-is az Ur Jესus Christust: mert ő véle sem vala a' pusztában még csak egy ember-is, Matt. 4. v. 1-10. [2] Mikor esében vésti, hogy az Istennek választotti valami nagy szükségben, mint éhségben, szomjúságban, s' meztelenségben vadnak. Így kifirté-meg Iávezi tönket, mikor a' negyven napi böjt után meg-éhezett

vala, *Matt. 4. v. 2.* [3] Mikor látta, hogy az Isten kiváltképpen való ajándékot közlött vele. Így kísérté szent Pált, a' mi jó Apostolunkat; mert látta, hogy az Isten szép mennyei jelenéseffel áldotta volna-meg őtet, *2. Cor. 12. v. 4.* [4] Mikor minden tiésséges munka nélkül, henyelésben találta őket. Ad ő olyankor munkát elejekben; de rosszát. Illyenkor kísérté-meg Dávidot, és paráznaságban-is ejtő, *2. Sam. 11. v. 2, 3, 4.* [5] Mikor olly helyen találta őket, az holott az igazságról való vallás-tétel felelemmel és vesedelemmel telles. Illyenkor kísérté-meg Pétert a' fő Pap udvarában, s' meg-is tagadtatá vele háromszor a' Meltet, *Matt. 26. v. 69-74.* [6] Mikor rossz társaságban kapja őket. Hátja őket ackor az hiteleneknek cselekedetekre. Így kísérté-meg Salamont a' sok hitván Asszony emberek között, s' bálványimádóvá istővé, *1. Kir. 11. 4, 5.*

II. Feddés. Vétkeznek e' Tudomány ellen, minek-okaért meg-is feddettetnek, három rendbéli emberek.

1. A' kik a' Sátánnak felebarátságokon forgó kísértésből, rosszul itelnek felebarátságok felől, mint ha megvettettet volna, vagy még magok felől-is a' magokon forgó kísértetekből balúl gondolkodnak; mint ha megvettettet volnának, mert a' Sátánnak kísértetétől nem lehetnek üressék ez életben még az Istennel választottai. Mit itél az illyen bal itéletű göromba ember, a' mi első sülleink felől, Jób Pátriárcha felől, Dávid és Salamon Királyoc felől, és a' Christus tanítványi felől, kiket erősen meg-ostromla a' pokolbéli Ördög? Sőt mit

mit itél maga felől az Ur Jesus Christus felől, kit-is meg-méréslé kísérteni a' bemtelen Lélek? *Summa:* Nem mind meg-vettettet ember az, a' kit a' Sátán kísért.

2. A' kik immérvén magokat Istentől az életre választottaknak lenni, ezen-túl igen bátorfagoc, mint ha őket immár az Ördög soha nem kísértené, mivel hogy űk Istennel választott Fiai Leányi, mert nem lehetnek üressék ez életben a' Sátán kísértetétől az Istennel választott fiai leányi-is. Elég példát hallánk immár ebben a' dologban: de az egész dolognak veleje ez, hogy a' Christust-is meg-kísértette az Ördög. s' Ha ő Felleget meg-kísértette, őtet meg-mozdúlhatatlan köbiklának tudván lenni, gondollyuk-e mi, hogy minket meg nem kísértette, tudván, hogy a' Christushoz képest porok, hamvak, férgek és ingadozó nád sálak vagyunk? Meg-tanított minket Idvezítőnc, mit várhatunk mind az Ördögtől s' mind az Ördög tagjaitól, míg ez életben vagyunk, mikor azt mondotta: *Ha a' Gazdát Belzebubnak hitták, sokkal inkább az ő háza népét,* *Matt. 10. 25.* Bizony, ha a' Gazdát a' Sátán büntette merte hajtogatni, sokkal inkább meri az ő háza népét.

3. A' kik mikor immár tudgyác, hogy csak meg kell lenni, hogy ez életben az Isten választotta a' Sátántól meg-kísértessenek; mint ama' vigyázatlan s' fegyvertelen katonác, olyanoc segenyec. Sokan nem vigyázanak az ellenség ellen: sokan lelki fegyver nélkül meztelenen vetik magokat a' kísértő eleiben: és bizony sokan ugyan magoc hanyat homlok erekednek az Ördögnek ostromlái alá. Azt mondod: *Mi hasznában kerül az ember a' Sátánnak kísértetét, ha ebben az életben*

ben teljességgel üres nem lehet tőle? Felelet. Sok gonosz dolognac kell meg-lenni ezen e' világon: mind azon által tehetsége szerint kerüllye azokat a keresztyén ember. Illyen (1) a' botránkoztatás, kirül Idvezítők azt mondgya, hogy szükség hogy botránkozások legyenek; Matt. 18. v. 7. (2) Az eretnekség-is, kirül-is Szent Pál így szól: Szükség, úgy mond, lenni az hasonlásoknak közretek, hogy a' kikálhatatosok, azok meg-ismértessenek, 1 Cor. 11. v. 9. mind azon által mind a' botránkoztatást, s' mind az eretnekséget kerüllyi kell a' keresztyén embernek. (3) Illyen a' Sátánnak kisírteti-is, kinek-is kerüllye felől elég tanúságot ad nekünk az Istennek lelke Szent Pál által, a' midőn azt mondgya: Az ördögnek helyet ne adgyatok, Eph. 4. 27. Es másutt: Ördögzétek-fel úgy mond, az Istennek minden fegyverét, hogy meg-álhassatok az ördögnek álnoksági ellen, Eph. 6. v. 11. Szent Jakab által-is, a' midőn azt mondgya: Allyatok ellene az ördögnek, és el-fút ti töletek, Jac. 4. v. 7.

Azt mondod 2. Nem kell még-is abban igen sorgalmatoskodni, hogy az Isten válastotti el-kerüllyek az ördögöt, mert őket az el nem fordíthatja?

Felelet. Hallod-e. A' jó hadi vezér bátor által látsa-is, hogy az ellenség az ő táborát soha el nem fordíthatja: mindazon által, ha teheti, soha bizony meg nem engedi az ellenségnek, hogy csak leg kisebb kárt-is tegyen az ő táborában. Hát a' jó Kapitány, a' ki a' Várát őrzi? Altal láttya sokszor, hogy az ellenség az ő Várát soha meg nem veheti, mind azon által ebbéli bizodalmasában meg-engedi-e, hogy avagy csak edgy

kún-

kúnnyót-is meg-égesen az ellenség az ő várában: vagy csak leg kisebb csorbát-is csinállyon annak falaiban? Nem, kétség-nélkül, ha teheti: Ember! Órizói vagyunk mi a' mi Lelkeinknek. Meg-engedgyük-e hát, hogy csak leg kisebb kárt-is tegyen bennünk a' kísértő? Ne. Nem fordíthat-el ugyan egészen bennünket, de so' kárt tehet a' lelkünkben. Bűnben ejt-het: és osztán Isten haragjában, s' innét az Istennek sok rendbéli itéletiben: Iőt meg-kisírteti naponként bennünk bűnünk bocsánattyának, ujja születtetésünknek, fiaságunknac, és az örök életre való el-válastatásunknac édesfészes érzését: mert mentől több és nagyobb bünt cselekedizic az ember, annál nehezebben érzi bűne bocsánattyát, ujjonnan való születtetését, fiaságát, és az örök életre való el-válastatását. Innen vagyon, hogy még az Istennek meg-igazítottatott válastotti-is nem tudgyák bizonyoson mindenkor, ha idvezülnek-e valaha, vagy soha sem.

III. Intrés. Nosza hát. (1) Az ördögtől kísértetvén, ne kételkedgyúnc az örök életre való válastatásunk felől, sem pedig felebarátunknac válastatása felől, azért, hogy mind ő s' mind mi ottan ottan meg-kisírtettűnc: mert ritkán kerülly-el a' Sátán ostromlásit az olyan ember, a' ki valaha idvességre mégyn.

(2) Félre tévén a' testi bátorságot, és az ördögtől való békelességünknek vélekedését, mint ha mi Isten válastotti ő tölle soha meg nem kísértetnéc, legyűnc bűntelen való vigyázásban, meg-gondolván azt. [1] Hogy az hadi embernek leg első virtusa, ha sérény vigyázó. [2] Hogy az ördög nem nyugtík, míg terhes

C

kísért

kisírteteckel meg nem próbállyá még az Istennek vá-
lasztottit is. Ide néz Idvezítőnknek amaz intése: *Vi-
gyazzatok és imádkozzatok, hogy kisírtetben ne jussatok,*
Matt. 26. v. 41.

(3) Midőn nekünk akarattunk ellen-is szívünkben
lővi kisírtetnek tözes nyilait, még csak edgy-fzem-
pillantásig-is ne adgyunk helyt az ő sugallásinak. *Mi-
ért?* 1. Mert Isten kívánnya azt mi tőlünk, Eph. 4.
v. 27. 2. Mert rusnya cselekedet volna az Isten vá-
lasztottitól, ha ők immár Isten öröksege lévén, csak
leg kisebbik dologban-is meg-edgyéznének az Isten
ellenességivel. Nem héjjában, hogy az Isten ki-vert a'
mi első bűlétinket a Paradicsomból: mert meg-edgyez-
nek vala az Isten ellenességével. 3. Mert soha sincsen az
ördögnek olyan tanácsa, a' ki jó lehessen. Bizony csak
azért sem jó, hogy őrdög tanácsa. Innen a' Szent Lé-
lek, a' mit az őrdög vét, *konkolynak* nevezi, Matt. 13.
v. 25. 4. Mert a' ki helyt ad a' Sátán sugallásnak,
maga-is őrdögge lesz az, mint *Judas*, kit őrdögnek
nevez Idvezítőnk, Jan. 6. v. 70. Őrdög atyától való,
mint a' *Sidók*, Jan. 8. v. 44. vagy őrdög fiává, mint
Elymas, Csel. 13. v. 10. 5. Mert az őrdög minden
sugallásit, ha annál tettetésebb-is, egyedül csak a' mi
veszedelmünkre koholta. Keres bennünket azok által,
hogy el nyeljen, mint *Szent Péter* taníttya.

(4) Edgynéhánykor-is meg-kisírtetvén, mint *Jób*,
vagy sokáig-is a' Sántától meg nem menekedhetvén,
mint a' *begény Pál*, a' kisírtetnek bódog ki-menetele-
telől legyünk jó reménységben: mert mint hogy ez elő-
el nem hadta Isten az őve-it, kik az őrdöggtől kisírtet-

venc

tenek, így bizony ez után sem hadgya-el. Lásd ide
1 Sam. 12. v. 22. Tarfaink nekünk a' kisírtetben az
Istennek többire minden Szentrei, sőt tarsunk önnön
maga az Ur *Jesus Christus*. Ez mind amazokat s'
mind magát ettől a' tisztátalan Lélektől meg-fabadí-
totta, s' bizony minket-is meg-fabadít: és a' mint az
Apostol bennünket biztat, Rom. 16. v. 20. *A' bé-
kességnek Istene meg-ronyja a mi lábaink alatt a' Sá-
tánt hamar.* A M E N!

A SATAN KISIRTETIRŐL

való Második

PREDIKACIO.

T E X T U S.

2 Cor. 12. v. 7, 8, 9. *Adatott nekem hog yes őszítő, melly
az én testemben ragadott, a' Sátánnak Angyala,
hog y engemet csapdósua, hogy feletté el ne bídgyem
magamat. &c.*

Ivel a' Sántán a' testben ragadott,
M őstönnek mondattatik, könyü innen azt-
is ki-hozni tanúságul, hogy olly szorgal-
matos kisírtő a' Sántán, hog y soha el nem
megyen addig az ember mellől, a' kit kéfirt, miglen vagy
meg-győzi az embert, vagy meg-győzetterik tőle. Meg-
tetizik ez (1) a' leczkébül, mellyben mondattatik a'
Sántán testben ragadott hegyes őstönnek, az az: ol-
lyan meg-átalkodott kisírtőnek lenni, a' ki nem távo-

C 2

17-61

zik-el egészen addig az embertől, míg nem vagy meggyőzi őtet, vagy meg-győztetik tőle. 2. Több sentségszerű példák közül is, minémű [1] a' mi első süléink példája: mert ő mellőlők-is el nem méne addig, míg nem meg-győze őket, *Terem. 3. v. 6.* [2] A' Jóbé, kit-is nem igen tágitá addig, miglen rész szerint meg-győztetéc, rész szerint pedig nem diadalmaskodéc: mert reá véve az Istenes Férfiat, hogy ha immar Istent semtől semben meg nem átkozta, avagy csak beképtelenkedgyéc az ő tájalmiban. Lásd *Jób. 3.* és a' következőkben. [3] A' *Christus-é*, ki mellől-is eléb el nem méne, hanem minék-utánna meg-győztetéc az Urtól, *Matt. 4. v. 10, 11.* [4] A' *szegény Péter-é*, kivel-is meg-tárgadtatá elsőben a' Christust, s' az után hagyá-el őtet, *Matt. 26. 69-74.*

Nem-is ok-nélkül vagyon a' Sátánnac ilyen meg-általkodott volta: Mert (1) felettéb való ő benne a' prédának kívánsága, s' attúl indittat, hogy soha addig el-kezdett munkájától meg ne sünnýék, valamig vagy el-végezi azt, vagy pedig el-kergettetik mellőlőle. Ki-fejezte nekünk ezt az ő kívánságát Peter, mikoron azt mondgya: *Jár két a' Sátán szelleyel, mint az ordító Oroslán, keresvén a' kis bé-nyelheffen*, *Eph. 5. v. 8.* Szent János-is pedig, *Jelen. 12. v. 1-4. 13-18.*

(2) Mert felettéb való ő benne az harag-is; de azomban az irigység és a' nagy gyűlölség. Haragszik az Isten választottira, irigykedik reájok, és edgyfer s mind gyűlöli-is őket. Minden követ meg-mozdit azért, mi módon meg-győzze őket, ha teheti, s' el semmnyen mellőlőc addig, míg nem vagy meg-győzi őket,

őket, vagy meg-győztetéc tőlők. Ki-fejezte ezt a' Sátán haragját nekünk sentségszerűen János, a' mikor azt mondgya: *Le-szállott az ördög ti hozzátok, tellyes nagy haraggal*, *Jel. 12. v. 32.*

HASZNALI.

I. *Tanítás.* Tanúlluk-meg hát innen, hogy erős harcz az, melly vagyon nekünk az ördöggel: mert nem könnyen tágittya ő a' csatát, s' nem-is igen addig ellen-segét, míg nem vagy meg-győzi őtet, vagy meg-győztetik tőle. Magát pedig nem meg-győztetni nem könnyen engedi. Innen vagyon az, hogy ha ő edgy úton nem győzedelmeskedic, menten máfra ered, mint ezer Mester. Jóbot elsőben meg-kísérté javaiban s' Hogy im itt nem diadalmaskodéc, méne a' gyermekite, azokról a' maga testére, végre reája támasztá jó barátit, sőt a' tulajdon Felesegét, ki által-is ugyan világosan javallya vala neki, hogy átkozza-meg az Istent, s' hallyon-meg tova, *Jób. 2. 9.* Lásd hasonló mesterségét a' Christus kísértésében-is, *Matt. 4. 1-9.* Ha ő a' maga tulajdon söriben nem győzedelmeskedhetic (a' mint hogy ritkán-is mutogattya abban magát, mivel hogy igen rút és rettenetes abban) más söriben öltözik, változtatván, tudni-illic, magát *világosságnak Angyalávi*, mint az Apostol írja, *2 Cor. 11. v. 14.*

KERDEK: *Mitsoda rendet tart leg inkább ebben a' kemény csatában?* FELEL. [1] Neha maga mint edgy minden közben vetés nélkül megyen az emberrel semben, mint Evával s' a' Christussal-is. De ilyenkor-is nem mutattya magát a' maga söriben, hanem

néha valamely ember formájában, mint régen Saulnak a' Samuel képében, 1 Sam. 28. v. 18. Néha a' jó Angyalnac képében, 2 Cor. 11. 14. Néha a' Christus képében, mint sokkor a' Pápistafágnac, néha valami oktalán állat formájában, mint Evának a' kígyóban, Ter. 3. 1. Néha pedig Isten formájában, mint régenten a' Poganyoknak az *Oraculumokban*.

(2) Néha közben vetett esközök által megyen femből az emberrel, mint femből méne Péterrel a' fogláló leány által, Matt. 26. v. 39. Szent Jóbbal a' Sabaufoc, Chaldaufoc, maga Baráti és Felesége által. Így harczol azokkal, kiket más emberek által hajtogat részeglegre, paráznaságra, bálvány-imádásra, s' egyéb gonofságra, mint Jolephet a' Potiphár felesége által hajtogattya vala a' paráznaságra, Terem. 39. v. 9. Így harczol az Ecclesiával, midőn az ellen embereket támaszt, és ugyan viz módgyára önti őket utánna, Jer. 12. 15. Így harczol azokkal, kiket az érzékenység által vettetett dolgoknak látása, hallása vagy tapasztalása által felgyulaht valami törvénytelenlegre, mint Evát az meg-tiltott gyümölcsnek megtekintése által, Dávidot is Bethsabénac meg-látása által, a' paráznaságra. Így harczol végezetre azokkal, kiknek avagy csak *phantasiákat* elmélkedő tehetségeket úgy meg-csinállyá, hogy gonost gondollyanac s' véghez-is vigyék azt, mint harczola Judással, Jan. 13. v. 2.

(3) Lassan és csillel ballal jár, részenként-is és *gradusonként* ballag. Ha ő *disputál*, azon kezdi-el, a' mi gyengébb dolog; de onnan az erősebbe re megyen. Azomban, ha telheti még *disputálásának* kezdetiben

mind-

mindgyárt kétségben hívja a' nyilván való igazságot-is, mint Éva előtt, ha ugyan mondotta-é az Isten, hogy a' kertnek femmi gyümölcséből ne ennénec, Ter. 3. 1. és a' Christus előtt-is, ha ugyan Isten fia-é vagy nem? Matt. 4. 2. Mert ha ő az ember előtt a' nyilván való igazságot kétségesse teheti, nem kételkedik benne, hogy véle azon igazságot meg-is nem tagatathattya. Így nyemeg Evát: Mert kétségesse tövé előttte, ha ugyan meg-hálnának-é a' meg-tiltott gyümölcsnek ételével, s' az után csak el-hiteté véle, hogy edgy-általlýában nem hálnak-meg.

(4) Mikor többről többre akar menni, nem mindenkor kezdi ő az erősebb embereccel a' csatát, hanem a' gyengebeccel, s' úgy megyen ostan az erősebbek ellen, mint a' Paradicsomban Eván kezdé a' dolgot s' Eváról, főt ugyan Evával méne Adám ellen, mint erősebb ellen, Ter. 3. v. 6-12.

(5) Hogy hamaréb diadalmaskodhassék, nem onnan ostromollya az embert, az honnan erősebb, hanem az honnan gyengébbnek itéli lenni, tudván azt, hogy onnan foghattya-meg leg hamaréb. Ostromol azért némellyet feméről, némellyet füléről és más egyéb tagairól, mellyeket itél a' bünre hajlandóbbaknak lenni.

(6) Négy dolgot igen meg-vísgál az emberben, s' azokhoz alkalmaztattya kifirtését. 1. Mitsoda gónosra leg-hajlandóbb az ember természeté berint, avagy csak maga szoktatása által. 2. Mitsoda idejében vagy on életének. Innen más dolgokat vet a' gyermek eleiben, mást az Iffiu Legény és Asszony eleiben, mást ismét az öreg ember eleiben. 3. Minémü állapotban vagy on

az em-

az ember, *Begény-é*, avagy *Gazdag*: *Beteg-é* vagy *egészséges*. Mert a' *Begényt* hamar meg-kisírti *lopással*, és *hamis esküvéssel*, a' *Gazdagot* *kevélységgel*, a *Beteget* *zugolodással*, és az *egészségest* *könyörgésnek* *elmulatásával* s' *mértékletlenséggel*. 4. *Mitsoda* *hivatala* van az embernek *Prédikátor-é*, avagy *Halgató*? *Bíró-é*? *Tanácsbéli személy-é*? *Prokátor-é*? *Tanú-é*? *Hadi ember-é*? *Mester ember-é*? avagy *Szántó-verő*? *Kereskedéssel elője*? *Éc*. Mert bizony kinek kinek *hivatala* *szerint* veti magát *ellenében*, tudni-illik, hogy a' *Prédikátor* az *igasság* *erejében* *ki* *ne* *mondgya*: az *Halgató* a' *Prédikátor* *szavát* *el* *ne* *hídigye*: a' *Bíró*, *Tanács*, *Prokátor* és *Tanú* az *igasság* *meg-hamisításák* és az *hamisság* *meg-igazítsák*, s' a' *többi*.

(7) Két dologra mindenütt *szándékozik*. [1] *Ha* *valami jó dolgot* *valahol* *meg-fajdit*, *hogy azt meg-gátollya*, mint *régen* *Izent Pálnak* *Thessalonikában* *való* *menészet*, 1 *Thess.* 2. 18. *Philippiben* *való* *tanítását* *is*, *Csel.* 16. v. 16, 17. *Idvezítőnknek* *is* *Jerusalem* *ben* *való* *igyekezetit*, *Matt.* 16. v. 22. [2] *Hogy* a' *gonoszt* *mindeniütt* *el-kezdgye*, *elő* *mozdítsa*; s' *meg-ís* *erősítse*, mint az *Acháb* *Prophétáiban* az *hamis prophétálat*. 1 *Kir.* 22. v. 22, 23. *Ez* *ám* *az*, *midőn* a' *buza köziben* *konkolyt* *mondatik* *ő* *hinteni*, *Matt.* 13. v. 19. *Ezért* *felti* *vala* *szent Pál* a' *Corinthusbélieket*, *hogy* a' *kigyótul* *meg-csallattván*, *el* *ne* *hajlanának* a' *Christusban* *való* *edgyűgyűség*től, 2 *Cor.* 11. 3.

(8) *Kisírt* *ő* *most*; *de* *majd* *ostán* *vádol*, *rettent*, *örömezt* *kétségben* *ejt*: és a' *kit* *Isten* *kezében* *ad* *győztri* *mind* *öröcké*, *Jel.* 14. 10.

II. Fed

II. *Feddés*. *Meg-feddettettek* az *ollyan* *emberek*. (1) A' *kik könyűnek* és *csak kardénak* *itilik* az *ördöggel* *való* *harczot*, *mellyben* *mind* *azon* *által* a' *Sátán* *annyira* *belé* *ragad* az *emberben*, *hogy* *soha* *el* *nem* *méggyen* *addig* *mellőle*, *miglen* *vagy* *meg-győzi* az *embert*, *vagy* *meg-győzöttetik* *tőle*. *Illyenek* *pedig* *azok* az *emberek*. 1. A' *kik* *magokat* *igen* *erősleknék* és *majd* *mint* *edgy* *győzhetetlenek* *itilik* *lenni*. 2. A' *kik* *magok* *gyönyörködnek* *azokban* a' *gonoságok* *ban*, a' *mellyekre* az *ördögtől* *kisírtettek*: *mert* *innen* *vagyon* *az*, *hogy* az *ellenek* *tufakodó* *Sátánnak* *nem* *is* *akarnak* *ellene* *állani*. *Igen* *helyén* *hadgyác* *azt*, a' *mit* a' *Sátán* *fugall*. 2. A' *kik* *ugy* *vélekednek* *magok* *állapottya* *felől*, *hogy* *ha* *ma* *meg-győzöttettek*, *holnap* *nem* *engedik* *azt* *magokon* a' *Sátánnak*. *De* *tudgya* *azt* a' *Sátán*, *hogy* az *edgy* *szor* *meg-erőtelenített* *várat*, *nem* *kell* *meg-engedni*, *hogy* *meg-erősítsék*. *Félő*, *hogy* *holnap* *még* *rosszabbul* *ne* *harczollyon* az *ilyen* *ember* az *ördög* *ellen*, *mint* *ma*.

(2) A' *kik* *ugyan* *társul* és *efkőzől* *adgyák* *magokat* a' *Sátánnak*, *midőn* *ez* *harczol* az *Istennek* *választotti* *ellen*, *minéműiek* *valának* a' *Sidók* a' *Christus* *idejében*, *meg-akarván* az *Ur* *Jesust* *ölni*, *Ján.* 8. 40. *mire* *nézve* *mondgya* *Idvezítőnk* *nékiek*, *hogy* *az* *ő* *attyoknak* *akarattyát* *akariák* *végben* *vinni*, *J.* 44. *Illyenek* *ma* az *Isten* *Szenteinek* *üldözői*: *mert* *ördög* *munkája* *az*, *hogy* az *Isten* *Szenci* *üldöztetnek*. *Jel.* 12. v. 13. 2. A' *varáslók* és *bűjjös* *bájosok*. 3. A' *nézők*. 4. *Mindenek*, *kik* *az* *ő* *felebaráttyokat* a' *bűnre* *kísztetik*. 5. A' *bűnnek* *erős* *oltalmazói*, *Csel.* 5. 3. *Rom.* 1. v. 32. D (3) A'

(3) A' kik minek-utánna a' Satánnal valamennyire harczoltanak, el-faradván, hátráb állanak az harczról. s' Ez ilyenekre illik, a' Sz. Pál mondása: *Lélek által kezdetteték-el az hitet, most pedig test által akartok el-végeztetni*, Gal. 3. v. 3. *Es ismét, sépen futtok vala, kicsoda tartóztat-meg titeket, hogy ne engednétek az igazságnak?* Cap. 5. 7. Miheltyen a' Sátán láttya, hogy az ember el-csüggedet, annál inkább rajta vagyon: mert nem akar ō addig az ember mellől el-mienni, miglen vagy meg-győzi őtet, vagy meg-győztetik tőle.

III. Intés. (1) Ember! ne tarts kard és kicsiny dolognak a' Sátánnal való harczot, mert bizony erős harcz az, a' mellyben az ellenség edgy lépéfnire sem áll hátráb, hanemha vagy győz, vagy meg-győztetik. Edgy az Isten s'entei között edgykor, (ugy írják a' külföldi historiák) ugyan turta a' tajtekot, mikoron az ördöggel harczolt. (2) Ne-is állj mellé tárful az Istennek válastotti ellen. Gondold-meg azt, hogy Istennek magának az ellensége, a' ki az ő válastottinak ellensége, Zach. 2. v. 12. (3) Valamint hogy ō addig te mellőled el nem akar menni, miglen te rajtad, ha teheti, nem diadalmaskodik; te se tagítsad a' véle való harczot, mig nem diadalmat ad néked az Isten ő rajta. Gondold-meg azt, hogy *ha tufakodik-is valakitsoda, nem koronáztatik-meg különbben, hanem ha igazán, az az: végig tufakodik*, 2 Tim. 2. 5.

KERDED: / I. *Meg-győzheti-e inkább valaha az ördög az Isten válastottit?*

FELEL. Csatan, az az ideig, sokszor-meg, mint láttyuk, hogy meg-győzé a' mi első süléinket, meg-győ

győzé így Davidot-is, Salamont-is, Szent Pétert-is, és egyebeket-is, mert mindeniket bűnben ejté, kit edgyben s' kit másban. Győzelem az ő néki, ha az embert bűnben ejti. De tellyes haddal, az az: végképpen az Isten válastotti közöttül soha nem győzi-meg csak a leg kissebbiket-is. Légyen hálá az Istennek, adott mi nekünk ő Fellege diadalmat, a' mi Urunk Jesus Christusnak általa, 1 Cor. 15. 57. Méltán mondhatták azt, az ördöggel való harczban-is, az Istennek válastotti, a' mi vagyon Micheáfnál: *Ne örülly az én nyavalyámon én ellenségem, mert noha el-estem, de fel-kelek*, cap. 6. v. 8.

KERDED: 2. *Mikor a' Sátánnal való harczot semmiképpen el nem kerülhetem, mi módon diadalmaskodgyam rajta?*

FELEL. (1) Még csak arra se méltóztald, hogy bekédében meg-halgassad őtet: mert nem romol vala el Eva, ha bekédnek nem áll vala véle.

(2) Kissebbik dologban se engedgy néki, mint az Apostol-is mondgya, Eph. 4. 27. mert erős és hatalmas, de azonban igen ravaś hadakozó ő: s' bár csak a kissebbik újjodat nyujtsad nékie, az egész kezedet ragadgyam, s' az után egészen mind testedet lelkedet utánna kívánnya. Azt kell ez iránt te néked cselekedned az ördöggel, a' mit az Apostolok cselekedtenek az ördög tagjaival, a' mint s'ent Pál elő hozza, Gal. 2. 5. *Csak edgy szem-pillantásig sem engedünk* ugy mond nékik, *hogy magunkat alájok adtuk volna.*

(3) Valaholott az ördög feffelődik, hogy onnan ellened lövöldözzön, hárits-el és roncs-el azt, *Mi le-*

het az? Fel. 1. A' gonosznak alkalmatossága. Kerüld-el ezt, mint az Apostol-is mondgya, *1 Thess. 5. 22.* 2. érzékenységed alá vettetett dolgok, kik által-is ez a gonos lélek rútul fel-gerjéti az ember elméjét, mint az Eváét az meg-tiltott gyümölcs által, a' Dávidét a' Bethsábé által, és az Achanét a' Babyloniai köntös által, *Jos. 7. 21.* Sokfor bizony az ember nem lopna; ha a' más ember jóssága semében nem tűnnék: sem pediglen vétke haragra nem gerjedne, ha valamely embertől haragra indító dolgot nem hallana. 3. Az ujjá sületés által még meg nem gyógyult test: Mert ez az, a' kiből leg inkább feßkelődik a' Sátán s' olálkodik az ember ellen. Innen csatázik, mint edgy Hoftatból, a' Léleknek vára ellen. Ezért int bennünket az Apostol annak meg-öldöklésére, *Col. 3. 5.*

(4) Ollyan fegyverben öltözzél; de hadakozzál-is azzal ellene, a' melly ő ellene való. *Mi lehet az?* Az Isten fegyvere, *Eph. 6. v. 11.* *Isten fegyvere?* Ugy: a' mellyet az ő válastottinak a' Sátán ellen az Isten készítet. *Mi lehet az?* Fel. Lásd te magad Szent Pálnál, *Eph. 6. v. 14-17.* Kiváltképpen való ott az hit és az Isten beféde. Az hittel, mint meg-annyi paissal, az ember a' Sátánnak tüzes nyilait meg-ólthattya: az Isten befédéből pediglen mind vigasztalást s' mind elégedendő erőfőget vehet ember a' Sátánnak hamissági ellen. Ezzel győzé-meg a' Christus a' Sátánt, *Matt. 4. v. 4. 7. 9.* s' Ugyan ezzel az Istennek egyéb Sentei-is. Lásd, *Jel. 12. 11.* Ollyan ez, mint ama' Goliath fegyvere, *kiből hasonló nincsen,* *1 Sam. 21. 10.* Vagy mint a' Saul fegyvere, és a' Jonathan kéz-ive, ki az ellen-

ellenfőg verétől soha nem tér vala meg hijjában, *2 Sam. 1. v. 22.*

(5) Fel-öltözzén az Isten fegyverében, jozan életel, lelkedben vigyáz, és az Istent buzgó imádságodban süntelenül segítségre hijjad. A' józanlágot és a' vigyázást edgyütt parancsolja az Isten, Szent Péternél, *1 Level. 5. 8. versében.* A' vigyázást és az imádságot ísmét Szent Máthénál, az 26-dik résznek 41-dik versében. Es Szent Pálnál, *Eph. 6. v. 18.* Magát pedig a' könyörgést Szent Dávidnál, *Solt. 50. v. 15.* s' egyébütt-is. Lásd, *Luc. 11. v. 9, 10.* és ísmét, *18. 1-7.*

KERDED: 3. *Mitsoda jók következnek abból, ha én a' Sátánt meg-győzöm?*

FELEL. 1. El-hágy tégedet a' Szentelen Lélek, mint a' Christust, *Matt. 4. v. 11.* és el-süt te töled, mint Szent Jakab mondgya, *Jac. 4. v. 7.* 2. A' melly jóktól meg-akart föstani, azokat magadnál mind az ő bossúságára-is meg-tartod, úgy mint hitedet, remésegedet, igazságot és az öröcké való boldogságot. Lásd Szent Pálnak ez-iránt való dicsékedését, *2 Tim. 4. 7, 8.* 3. Örömmel te-is azt énekelheted, a' mit Moles régen, a' mikor Pharahó a' veres tengerben vesé: *Eneklek az Urnak, mert az ő nagyságos hatalmasságát meg-jelentette, a' lovakat és a' lovagokat a' tengerben veszté,* *Ki-jövet. 15. v. 1* 4. Te tellyes haddal győzedelmeskedvén a' Sátánon, űlni fogsz a' Christus Királi fékiben: mert meg-ígerte azt a' győzedelmeskedőnek a' Christus, *Jel. 3. 21.* Adgyon azért nékiünk a' Jehova a' Sátánon tellyes és öröcké való dalmot, A M E N!

A' SATAN KISIRTETIR űL való Harmadik PREDIKACIO

TEXTUS.

2 Cor. 12. 7, 8, 9. *Adatott nékem hog yes őszön, mely az én testemben ragadott, a' Sátánnak Ang yala, hog y engemet csapdosna, hog selettéb el ne bidgyem magamat. 8cc.*

Sátánnak az ő oldalában való sje-
A' geztetésének vége felől azt mondgya az Apostol, hogy azért adatott ő néki, mint hegyes őstön, a' Sátánnak Ang yala, *hog csapdosná őtet*: honnan-is azt vehettyük esünkben ugyanannan tanúlagúl, hogy noha az Isten a' Sátánnak minden kisirtetít az ő válastottira nézve, iora fordithattyá, mind azon által még-is tellyes igyekezeti a' Sátánnak ez, hogy az embernek, a' kit kisirt, (akár ki legyen az) ártson gonoszsára. Első ága a' Tanúlagnak meg-tet-
sík (1) a' leczkéből: mert az Isten a' Sátánnak minden vétedelmes kisirtetít sent Pálnak javára fordítá. Ezek alatt tanula ő alázatosságot. (2) Több sent írás-béli helyből. Lásd, Róm. 8. 28. s' Fundamentoma pedig e' dolognak ez: mert az Isten mindenható, s' meg-lehet tőle, hogy a' nagy gonoszból-is nagy jót hozhal-son ki. Lásd példát, Ter. 50. 20.

Második ága-is pediglen (1) ezen leczkéből tettsík-meg: mert a' mint az Apostol mondgya: azért adat-tatott

tatott néki a' Sátánnak Ang yala, hogy csapdosná őtet, az az: igyekeznék néki ártani gonosra. 2. Külömb külömb példából, mellyek az irásban vadnak. Illyen a' mi első büléink példája; kiknek a' mint ártani igye-kezik vala, bizony ártá-is valóban nagy vébedelemre. Illyen a' Jób példája: illyen az Acháb-é, kinek-is a' mint a' gonosz Lélek ártani igyekezék, ugy ártá-is minden étség nélkül: Mert ugyan-is az ő tanácsára mene-el az hadban, mellyben oda vesse, 1 Kir. 22. v. 20-23. Illyen végezetre a' Christuse-is, kinek-is, ha valakinek e' világon, igyekezik vala az utálatos lélek ártani igen nagy gonosra. Lásd, Mat. 4. 1-9. Ezen vé-res igyekezetit írja sent János a' Sátánnak, Jel. 12-ben, midőn írja, hogy edgy nagy veres Sárkánynak képé-ben el-akarja vala nyelni ama' nehezkes Afszony gyer-mekét; a' ki fel-öltözött vala a' Napban, fejében pe-dig 12. csillagok valának és lábai alatt az Hold, ugyan ott az első versben; sőt, mint meg-dühött lélek, ma-gát-is el-akarja vala véstetni a' begény Afszonyi állatott, ha Isten meg nem segiti vala, ugyan ott, vers. 13-16. s' Hát mitsoda az-is, hogy amaz ezer estendők után, mellyekben meg-kötöztetett vala ez a' régi kigyó, el-öldoztatván, ki mene, hogy el-bitetné a' nemzetsége-
ket, mellyek vadnak e' földnek négy segeletiben, Gógot és Magogot, Jel. 20. 7, 8. A' sent Péter ezen ő veres bándékát adgya előnkben, a' midőn azt mondgya: *far-kél bellyel az ellenség, mint az ordító Oroslán, keres-
vén a' kit el-nyelheffen*; 1 Lev. 5. v. 8.

O K A I.

1. Mert a' Sátán gonosniak szeretője, mint ellenben
az Isten

az Isten szeretője a' jónak, *Solt. 33. v. 4.* A' gonosz pedig, a' kit a' Sátán szeret, két felé; edgyik a' bűnönön maga, melly gonosznak nevezetik, *Solt. 5. v. 5.* *Hab. 1. v. 13.* A' másik pediglen annak büntetése mellyet-is gonosznak mond az Irás, *Jób. 2. 10. Jer. 18. v. 8.* s' egyébűtt-is. Mind a' két felet szereti az Ördög, s' azért igyekezi-is, ha teheti, mind a' kettőben ejteni az embert, a' kit kísért. Innen mondgya az Apostol felőle, hogy ő mint *é világnak Istene meg-vakította az hitetleneknek gondolattokat, hogy a' Christusnak dicsőféges világossága ne fényeljenek nekik,* 2 Cor. 4. v. 4. Ugyan innét mondgya Idvezitőnk, hogy az Ördög *gyilkos, igazságnak el-hagyója, hazug és hazugságnak mutatója,* Jan. 8. v. 44. Mert igyekezi az embert meg-ölni, és a' bűnnel örök veszedelemre vinni, mint bűntény az ő tagjai-is, *Matt. 23. 13.*

II. Mert kígyó ő s' ártalmas állat. Igyekezik hárgonosra ártani. Ugy nevezi őtet az Irás, *Ter. 3. v. 14.* *Esa. 65. v. 25.* 2 Cor. 11. v. 3. Nevezi azon Irás *Sárgánynak-is,* még pediglen *Veres Sárgánynak:* mert ártani igyekező és vér után olálkodó, *Jel. 12. v. 2.* Bizony mikor *Oroszlánnak* mondgya-is az Irás, erején kívül, azt akarja ki-tejezni, hogy tehetsége szerint ártani igyekezik annak, a' kit kísért. Lásd, 1 Per. 5. 8.

III. Mert hitetlen ő a' mint az Irásban előnkben adattatik, *Luc. 11. v. 4.* 1 Jób. 3. v. 12. avagy Gonosz kíváltképpen való nevezettel, *Matt. 13. 38.* *Eph. 6. v. 16.* Sőt nyilván ellenség, *Matt. 13. v. 25.* 1 Per. 5. v. 8. Bizony mind az ellenség, mind a' Gonosz, sőt mind az hitetlen igyekezik az embernek ártani, mint

Soltárookban vagyon: *Kevélységben az hitetlen háborgattya a' segényt,* Solt. 10. v. 2. *Az hitetlen semléte az igazat, és keresi őtet halálra,* Solt. 37. v. 32.

H A S Z N A I.

I. Tanítás. Tanúlljuk-meg hát innét. (1) Hogy igazán ellensége az emberi nemzetiségnek a' Sátán; úgy annyira, hogy jollehet néha hizelkedik némelyeknek, és mint edgy barátságát mutattya, s' tetteti-is, mint ha az embernek használni akarna, mint a' Christusnak, *Matt. 4. v. 2. 9.* Bizony mind azon által minden uton módon az embernek csak veszedelmét koholgya: mert igyekezik ő annak ártani gonoszfira, a' kit kísért. Bizonyilagúl vadnak ebben a' mi első észleink: mert nekik úgy mutattya vala magát, mint ha használna nekik, a' mikor azt mondgya: No csak egyetek ez fáknak gyümölcséből, bizony *ollyanok léstek, mint az Istenek,* Ter. 3. 5. De ez alatt a' fin alatt el-veszté s' meg-rontá őket, mint a' több versek mutattyaák.

(2) Hogy a' Sátán igazán meg-edgysz a' mi bennünk lévő romlott kívánsággal, és viszontagsággal ez-is a' Sátánnal. Mind a' kettő kísért minket: de csak gonoszfira mind a' kettő. Meg-értők azt a' Sátán felől. A' mi a' mi bennünk lévő gonosz kívánságot illeti, arról világosok a' szent Jakab szavai, mellyekben azt mondgya: *Minden ember pedig kísértetik, mikor az ő tulajdon kívánságátul el-vonattatik, és meg-csalattatik,* Jac. 1. 14. Sőt ollyan szoros meg-edgőzés vagyon a' kettő között, hogy ritkán vagyon az, hogy a' bennünk lévő gonosz kívánság ne szolgállyon a' Sátánnak, E mikor

mikor nékünk gonoszunkat keresi-is. Ő belé, mint edgy fészekben, vagy mint edgy fánczban, belé ül a Sátán, s' ugy harczol belőle a' lelkeink ellen. s' Ő-is az, a' ki a' bűnt méhében fogadgya, ellenünk méhéből a' világra szűli, s' a' bűn olztán nékünk halált szerez, mint Izent *Jakab* tanította, *Jac. 1. v. 15.* A' *Sátán* *Angyala*, azt mondgya az Apostol: *énnekem ugyan testemben ragadott.*

KERDE: Vallyon s' mitsoda bűnökre kifizeteli leginkább az ördög az embert, hogy annál könnyebben ártasson nékie?

FELELET. I. Közfőgefesen mindene're. Mert soha nincsen olyan bűn, mellyben az embert ejtenem akarja: mert elég az ő nékie, ha az ember el-vés, akár mellyik bűnnel vesztzen-el. 2. Mind azon áltakivált-képpen való módon kifizeteli az embert im e' következendőkre:

(1) Az *hitetlenségre*, hogy, tudni-illik, az ember a' ki az Isten ígétét hallja, ne adgyon hitelt nékie. Ig' *kisírté-meg* Évát, *Ter. 3. v. 1-5.* Ig' Achábot, 1 *K. 22. 25, 26.* Ig' Joachimot-is, a' Juda királyát, s' c' annyira-is vitte vala, hogy ugyan el-meteltetné s' megis égettetné véle a' Jeremiás *Prophétiaját*, *Jer. 36. 23, 24.* Itt akarja vala leg előben meg-ejteni az U' *Jesus Christust*-is: Mert minek-utánna a' mennyi szózat azt mondgya vala Urunk felől: *Ez az én szelmes Fiam*, &c. El-vittetettvén Urunk a' puszta-ban, azt mondgya a' *Sátán* nékie: *Ha Isten fia vagy parancsolly ez köveknék, legyenek kenyerekké:* meg-mint ha nyilván mondotta volna, ha Isten fia vagy

meg-teheted te azt; de ha meg nem teheted, bizony Isten Fia nem vagy. El se hidd azt magad felől, *Mat. 4. 3.*

2. A' *kevélységre*, midőn tudni-illik, ebben véssz azt, hogy az Isten az embert valami nevezetes áldással áldotta-meg. Innen vadnak sok kevély bölcsek, kevély gazdagok, és Istennek egyéb áldási közöttelfuvalkodott emberek, Erre-is *kisírté* Évát a' *Sátán* midőn ő a' minden gyönyörűségnek kertében volna, és a' bölcselességben ugyan bé-merült nagy boldog *Asszony* volna, mikoron azt mondgya nékie: *Istennek léptek*, ugy mond, *Ter. 3. 5.* Ezen gonoszra *kisírté* *Dávidot*-is, mikor békeségben volna, *Tolt. 30. v. 7.* *Ezechiás Királyt*-is, 2 *Chron. 32. 25.* Meg-lehet, hogy *Szent Pált*-is az Isteni jelenéseknek alkalmatosságával, mint a' leczke előtt való verfekből alkalmasint megtetik. Hát honnan vagyon amaz érdemeckel dicsekedő embereknek lelki kevélységek, kiknek példája vagyon ama' *Phariseusban*, *Luc. 18. 10, 12*? kétség kívül a' *Sátántól*.

(3) A' nagy *irigységre*: akkor, tudni-illik, midőn láttya, hogy az Isten edgyik embert a' másiknál fellyeb magastallja. Ebben ejte *Caint*, midőn az ő áldozattyát nem annyira kedvellé az Isten, mint az *Ócséjét*, az *Abelét*, *Ter. 4. 5.* Ebben *Ismaelt*-is, a' ki irigységből üldözté *Isaákat*: mert ez örökös leendő vala *Abrahámnak*; de *Ismaél* nem ugy, *Gal. 4. 29.* Ebben *Esaút*-is, midőn *Jakób* el-vette vala előle az *Isaák* áldását, *Ter. 27. 41-43.* Ebben a' *Sault*-is, midőn láttyá, hogy többet tulajdonitanak az *Israél leányi Dávidnak*, mint sem a' *Saulnak*, 1 *Sám. 18. 6-8.* Hát a'

Phariseusokat? Lásd irigysegeket, *Jan. 11. v. 47, 48* és egyebek: Mert mihelyt ezeket az emberben

(4) Ama' *rút bujálkodó kívánságokra*: Mert tudgya meg fajdittya, utánna veti mindgyárt: *Te bizony meg-* azt a Sátán, hogy ez illyenek miá még könyörgéset-*is vettetett ember vagy s' te bizony el-kárhozol: mert az* nehezen teszi az ember. Erre kistette Dávidot az Isten *Isten választotti* ilyen ocsmány vétkekben *soha sem lé-* emberét, *2 Sam. 11. 2, 3, 4.* s' egyebeket-*is bizony ledzenek, s' te néked az Isten ezeket soha bizony mog-* fokakat erre kistet az Isten választotti közzül. *nem bocsáttya* Így ejté kétségben Judást, mikor ez a

(5) Azokra a' vétkekre, mellyek majd többire Christust el-árulta vala, *Matt. 27. 5.* minden egyéb vétkeknek gyökerei lehetnek. Illyen [3] Midőn az ember előbbeni bűneire ottan ottan pedig. 1. A' *részség*, kiből mint és hogy *hármazza-visszá* mégyen. Ackor mondgya ám az embernek: *Te* nak egyéb gonoszságok, meg-láthat Salomonnál, *Pél bizony hamissan tértél volt-meg*: mert az igazán meg- *23. 29-35.* 2. A' *pénznek szerelme*, körül azt mond-tért ember edgyéer el-hagyott bűnére soha többé vis- gya az Apostol, hogy *minden gonoszságnak gyökere*, *1 Tim. 6.* nem mégyen, s' nem-is idvezülis bizony te, mert a' *moth. 6. 10.* 3. Az embernek *cúnya henye lése*: mert ki edgyéer el-hagyott bűnére *visszá* mégyen, el-kell *Otia dant vitia*, azt mondgyák a' Deákok. *annak veñi.* Hisem az irás mondgya azt, *2 Pet. 2. v.*

(6) Kétségben efsre, s' még pedig őt kivált-kép-*20, 21, 22.* pen való alkalmatossággal. [1] Midőn a' *segény em-* [4] midőn efsében veszi, hogy akarna az ember meg- ber fok, terhes és *hosszas nyomorúságok* ban vagyontérni, de nem teheti. Ackor incselkedik így: *Nem* Ackor fugja ám az ember *szívében* ama' gonosb sokat lehet, *nem.* *Meg-gyűlölt az Isten s' nem adgya te néked* *El-hagyott téged az Isten.* *Nem forognak illyen fok, ter-meg-térítő segedelmet.*

bes, és hosszús nyomorúságok az Isten választottin, *Ecce* [5] Mikor láttya, hogy az ember *könyörög* az s' Innen esik a' meg gyakran, hogy, jollehet az Isten Istennek; de nincsen látattya, az az: *halaftotta az I-* választotti soha kétségben nem esnek: mind azon általtén az ő feleletit. Mentén azt fugja itt: *Te néked bi-* néha olyan sokat *halasztanak-ki hájokból*, mellyek *ony hitéd nincsen*: mert ha hited volna s' hitből *kö-* kétségben esett embernek *havai soktanak lenni.* *Láshyörögnél meg-halgatna az Isten.* Ez iránt való két- példát, *Solt. 13. 1, 2. és 22. 1. Luc. 15. 17.* *legben esett emberről lás példát Saulban, 2 Sam. 28.*

[2] Midőn az ember valami nagy czégeres bűnben. *16-19.* esik, minémű a' gyilkosság, házasság törés, *Férfiak* II. *Feddés.* Vétkeznek e' Tanúság ellen. 1. A' kal és oktalan álatall való *tűzátalankodás*, *bentség* *tökik szövetséget és bántást* vetnek az *ördöggel*, mint rés, igaz vallásnak el-hagyása, a' Christusnak meg-tála az *ördögnek barátsága* valami *hasznokra* lehetne né- gadása és el-árulása, a' *káromkodás*, *hamissan eskütiek.* Nem bizony, mert tehetsége *serint azon igye-*

kezik ő, hogy ártson az embernek valamely gonoszra. *Kitsodák azok az ördöggel barátkozók?* Fel. Azok a kik, ha lehetne, leg kisebbik dologban sem vétene nek a Sátánnak, s' nem-is véteneek bizony: mert lo kan késebbek az Istennek leg nagyobb parancsolattját is meg-rontani, mint sem a' Sátánnak leg kisebbik sugallását is el-mulatni. Illyenekről vagy on Idrévitőnek nek amaz kemény fáva, *Jan. 8. 44.* Félnek ezek ettől a' *Darástól*, hogy ha ők meg-furkállyák, igen meg-marja őket.

2. A' kik az Ördög segítségével akarnak élni, Isten segítségével helyett a' magok javára: Mert akar mit mutogasson az Ördög, de ugyan bizony csak ördög ő. Teljes elméje néki az, hogy ártson az embernek. Ollyan ő, minémű az Halál, a' ki eledelt mutogat a vízben az halnak, de horgot vont az eledel alá. Mindent ígér, ha valaki Istent meg-veti; de menten tőzet, ferget és kalodát készít, mihelyen az ember Istent meg-vetette. Mondod: *Van-e inkább valaki, a' kinek az Ördög segítségével élne Isten segítségével helyet?* Fel. Váddnak lok nézők, varáslók, bűjös bájosok, Ördög tanult imádságoval sugó bugó férfiak és Asszonyi állatok, s' gondolod-e, ki segítségével élnek ezek az emberek a' javokra? Az Ördögével minden bizonytal. Innen vagy on, hogy az Isten az illyen semélyeket ki-gyomlatni parancsolta hajdan, s' parancsolja ma-is, az ő népe között, *Moses V. k. 18. v. 10-12.* Nem említem az Ördög üző Barátokat: mert számot vések az Ur cselekedetéről. Hogy im Ördögöt üznek Nem; hanem hogy Ördöggel való *collusio* által erősi

itik eretnekfegeket. Bizony örömet enged az ördög, hogy az hamis vallás meg-erőssítessék.

III. *Intés.* 1. *Visgáld-meg hát ember, mint ár-ott te néked és mitsoda halálos febeket ejtet rajtad a' pokolbéli Sátán.* Mondod: *Hönnan tudom én azt meg?* Fel. Nem érzed febedet? Nézd! Kételkedtél valaha az Isten igéjének igazsága felől? Sebám ez: mert *híttelenség.* 2. *Hitted-e el magadat az Istennek ép áldási között?* Sebám ez: mert *kevélység.* 3. *Nehézeltetted-e, mikor Isten felebarátodat te náladnál selyeb magasztalta?* Sebám ez-is: mert *irigység.* 4. *A' te felebarátodnak testére gerjedeztél valaha bűjja gerjedezéseiddel?* Sebám ez-is: mert *bujálkodó kívánság.* 5. *Igy mennyi a' többin-is által, s' meg ládd, melly selemes febeket ejtet te rajtad a' Sátán.* Mind annyifor febeti ő a' lelket, valáhányfor bűnben ejti az embert: s' bizony csuda, hogy a' lélek annyi febek alatt hamarab el nem vész.

2. Illyen s' ezekhez hasonló febeidet eszedben vés, köld-bé az Istenért hamar, és gyógyítsd-meg őket. *Miképpen?* azt kérde: Fel. (1) *Híttelenségedet meg-gyógyítod, ha ennek-utánna hitelt adt az Isten igéjének, mint a' szegény Thamás, Jan. 20. v. 28, 29.* *Östán, nem árt, ha te-is azt mondod az Urnak, a' mit ama' Jámor: Hissek Uram; de légy szegésséggel az én híttelenségemnek,* Marc. 9. 24. (2) *Kevélységedet meg-gyógyítod, ha immár ez után az Isten áldási között nem fel-fuvalkodol, hanem inkább meg-alázod magad, mint az Isten lelke-is parancsolta, 1. Per. 5. 6.* Így gyógyítám meg kevélység miá

rajta esett febét amaz Isten felő Ezechiás, 2 Chron. 3. v. 26. A' ki Istennek áldási között vagyon, csak az kell annak mondani, a' mit Isten Pál monda: *Kegyelemből vagytok, a' mi vagytok.* 1 Cor. 15. v. 10. (3) Irgyfégedet-is meg-orvoslod, ha Kereátelő Isten Jánossal edgyütt mondog: *Az én felebarátomnak neved kedni kell, émékem pedig szállanom kell,* Jan. 3. 30.

(4) Hogy bujja kívánságodat meg-gyógyíthasd veled frigyed a' semeiddel, hogy többé idegen testre ne kandikállyanak: *Öldököld-meg földi tagaidat-is,* min az Apostol-is hadgya, Col. 3. v. 5. és végre febitd meg a' testet minden indulatival edgyütt, Gal. 5. 24.

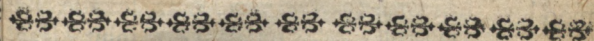
(5) Ha amaz három felé ágazott bűnnek gyökereben esel, orvosság ez. Jozanlágban elly ez után, magad forrával meg-elégedgyél s' gazdagságra soha ne vágyakozzá, és az Ördög soha valami tisztelges munká nélkül ne talállyon téged. Lás ezokról, 1 Pet. 5. 8. 1 Tim. 6. 6. Péld. 23. 4.

(6) Ha közel vagy a' kétségben való eséshez, csak a' Christus benyvedeset, és az Istennek mind szép igéretit s' mind pediglen bővölködő gazdag irgalmaslágá szemléllyed, s' igaz hit által, te magadra babogassd soha bizony sem nyomorúságid, sem bűneid közöt kétségben nem esel. Lásd-e Isten Pál mit mond: *E először Isten kiromló, háborgató és bosszontó valék: a' én rajtam könyörült,* 1 Tim. 1. 13. *Az holott a' mi bűneink nevednek, ott a' kegyelem sokkal inkább bővölködik,* Rom. 5. v. 20.

3. Az Ördög barátságát távoztasd-el: mert a' barátság alatt ellenféged ő te néked, s' ártásodra-is szándéko

dékozik. Ostan, a' ki baráttya az Ördögnek, ellenféged az Istennek.

4. Vessd-meg tellyességgel a' Sátánnak segítségét, akár minémű elő-menetelt mutogasson-is te néked, mert segít valamiben, hogy másban meg-rontson. Sokszor ő az embernek el-tevedt jószágát meg-jelenti, hol vagyon; de az alatt drága lelkét az emberrel ismét el-veszteti, s' nem-is egyébért jelenti amazt-meg, hanem hogy az ember ezt ismét el-vesse. *Eleg te néked, ember, az én segedelmem,* azt mondogya az Isten. Mondgyuk tehát: *Ne hadgy-el minket mi szabadításunknak Istene, A M E N!*

A' SATAN KISIRTETIRÜL

való Negyedik

PREDIKATIO.

T E X T U S.

2 Cor. 12. v. 7, 8, 9. *Adatott nékem hog yes őszton, melly az én testemben ragadott, a' Sátánnak Ang yala, hog y engemet csapdosna, hogylettéb el ne hidgyem magamat.* &c.

Eg hallók eddig, mi módon az Isten a' Sátánnal csapdostatta az Apostolt, hogy az Isteni jelenéseknek nagyságával el ne hidgye magát: következik immá, hogy meg-értsük azt-is, miképpen viselte legyen magát az Apostol a' Sátánnak csapdosása alatt. A' meg-

vagyon írva ezen mi leczkénknek második részében. Summa szerint: Könörgőt az Urnak háromszor-is, hogy el távoznék ő tőle, a' Sátán tudni illik; és könyörgésének mitsodás vége lőtt, azt-is meg-jelenti. Mire nézve két dolgot vehetünk itt eszünkben:

I. Az Apostolnak könyörgését a' Sátánnak csapdosása alatt, a' 8-dik versben. Holott-is említi (1) az ő könyörgését, a' midőn azt mondgya: *Könyörgöttem az Urnak.* (2) Könörgésének indító okát, ebben a' sőtökában. *Ézért.* (3) Könörgésének végét, a' mikor azt mondgya: *Hogy én tölem el-távoznék,* a' Sátán tudni illik. (4) Azon könyörgésének sámat, a' midőn azt mondgya, *háromszor könyörgöttem,* az az, sokszor. Bizonyos sámat említi; de bizontalant ért, mint *7ákob,* Ter. 31. 42. *Idvezitőnk-is,* Matt. 18. 22.

II. Az Apostol sokszori könyörgésének végét és ki-menetelét, a' 9-dik versben. *Es monda,* úgy mond nekem: *Elég te néked az én kegyelmem,* *c.* Holott-is ísmét említi. 1. Hogy az Isten az ő könyörgésére felelt ő néki: *Es azt monda,* úgy mond nekem, az az, azt felele nekem. 2. Hogy az Isten az ő feleletiben nem igéri néki, hogy a' Sátánt menten el-fordította róla, hanem csak nyugtattya őtet az ő kegyelmén, a' mikor azt mondgya: *Elég te néked az én kegyelmem,* mint ha mondaná: Nyugodgyál-meg az én kegyelmemen: ne nyughatatlankodgyál. 3. Hogy az Isten ezen ő feleletinek bizonyos okát-is adta, ezekben a' szókban: *Mert az én erőm erőtlenség által végeztetik-el.* Summa: Felelt az Isten néki. Mit? Elég néki az Isten kegyelme. Miért? Mert az Isten ereje erőtlenség által végeztetik-el.

KER-

KERDES: Jól cselekedte-e az Apostol, hogy a' Sátán Angyalának róla való el-fordításáért könyörgött az Istennek? Három oka vagyon e' kérdésnek. 1. Hogy a' Sátán Angyalát Isten adta volt az ő oldalában. 2. Hogy annak csapdosása javára solgált néki: mert ő az alatt tanúlt alázatosígot. 3. Hogy nem-is felelt Isten néki kívánsága szerint?

FELELET. Jól cselekedte kétség kívül: Mert közönséges törvényünk a' nekünk, hogy minden sorongattatásunkban az Istennek könyörögjünk, azoknak róla való el-fordításáért-is, kíváltképpen, ha előttünk nem bizonyos, ha az Isten akarja-e még tovább-is rajtunk tartani, a' sorongattatásokat, avagy nem. Lásd *Solt. 50. v. 15.* Lásd a' Christus példáját-is, *Matt. 26. v. 39.* *Atyám* úgy mond, *ha lehetséges, távozzék-el én tölem e' pohár.*

Azt mondod: (1) *Isten adta volt a' Sátánt az ő oldalában?* Felel. Igaz; de azt gondolta az Apostol, hogy talán csak addig vagy az, míg ő az Istennek imádkoznék annak el-fordításáért. s' Őstán, nem szabad embernek reá az Istenből bocsáttatott nyavalyának s' ellenségnék róla való el-fordításáért az Istennek könyörögni, hogy im Isten bocsátotta reá? Maga parancsolja az Isten: *Hij segítségül* úgy mond: *engem a' tenyomorúságodnak ideien, és én meg-sabadítalak tégedet,* *Solt. 50. v. 15.* Nincs olly nyomorúság, melly Istenből nem volna, *Amos. 3. 6.*

Azt mondod: (2) *Javára solgált néki a' Sátánnak csapdosása?* FELEL. Bizonyos; de meg-lehet az, hogy nem annyira gondolkodott arról a' jóról, mint az el-

F 2

az el-

az ellenkező nagy gonosztól, mely a Sátán kisírtetiből, ha ő meg-győztetnék, származhatik vala. Félta' vétektől és az Isten haragjától. s' Őstán, nincsen olyan idő szerint való nyomorúság, a' mely az Isten szerető hűveknek javokra nem szolgálna, a' mint az Apostol ő maga taníttya, *Rom. 8. 28.* Mind azon által melyik ő közfűlők, a' ki azoknak róla való el-fordíttatásáért könyörgésével nem zörgetne a' kegyelem ajtaján? Mindennap kiáltják: *Ne vigy minket a' kisírtetben: De szabadíts-meg minket a' gonosztól,* *Matt. 6. 13.*

Azt mondod: (3) *Nem felelt Isten néki kívánságára szerint?* FELEL. I. Felelt annyit, a' mennyivel arra az időre meg-érte. *Elég te néked* úgy mond, *az én kegyelemem.* Dávid csak ezt kívánta az Istentől, a' midőn azt mondgya: *A' te Szent Lelkedet ne vedd-el én tőlem,* *Solt. 51. 13.* 2. Idejében egyenesen-is, é azon formában, meg-adta Isten néki az ő kívánságát jollehet nem mindgyárt: mert hogy mindgyárt megadgya, nem tetset nékie. Elégge meg-felel Isten arra a' könyörgésre, a' kire valaha meg-felel. De tanuljunk innét.

TANUSAG.

A' Sátán kisírteti alatt könyörgő embert-is nem mindenkor úgy halgattya-meg az Isten hogy mindgyárt el-fordítsa róla a' Sátán hanem sokszor még továbbra is rajta hagy Bizonyfág a' Leczke: mert könyögöt a' Sz. Pál a' Sátán kisírteti alatt ho

hogy el-távoznék ő tőle; de az Isten nem mindgyárt fordította-el róla, hanem még továbbra-is rajta hadta. Így az Isten Anyaszentegyháza minden-nap mondgya: *Es ne vidgy minket a' kisírtetben: De szabadíts-meg minket a' maz gonosztól,* *Luc. 11. 4.* Mind azon által az Isten nem mindgyárt veszi-el róla a' Sátánt egészen; hanem még továbbra-is rajta tartya: főt mind világ végezetiglen. Innen ő egész világ végezeti-ig vitézkedő, mint az Apostol mutattya, *Eph. 6. 12.* Nem kell benne kételkedni, hogy Sz. Jób még az első ütközetben nem könyörgöt volna az Istennek a' Sátánnak róla való el-fordításáért: mind azon által az Isten még továbbra-is rajta hadta vala, úgy annyira, hogy edgy néhányszor, az első ütközet után-is, erőssen meg-otromlotta őtet.

Miért cselekefzi ezt az Isten?

I. Mert egyéb borongattatások alatt-is így szokta Isten az embert könyörgésében nagy gyakorta meghalgtani: Nem mindgyárt fordította-el a' borongattatások alatt könyörgő emberről a' borongattatást. Lásd

Solt. 22. v. 2. *En Istenem, én Istenem, miért hadtál-ezáló feleletinek el-halasztásával igyekezik némelly ki-engemet, el-tavoztat az én meg-tartásomtól, az én oráltképpen való dolgokat végben vinni, úgy-mint: dításomnak beszédétül?* Ismét: Efa. 59. 11. *Siralom!* Igyekezi az ember igazgatófában való telleyes had-ságát meg-mutatni, hogy tudni illik csak ugy bá-

11. *Mert bizonyos időt adott az Isten a' Sátánnak* *ők az emberrel, a' mint teljességefen ő néki tették.* *kegyetlenkedésre, Jel. 20. 3. El-kell oldoztatni a' Sannent* *pirogattya az embert, a' ki perben álll ő véle* *tánnak egy kevés időre, az az: bizonyos időre; de az ő igazgatásért, Esa. 45. v. 9, 10. (2) Igyekez* *ra-is nem lokra; hanem csak igen kevésre. E' felőlz embert hitiben, békefeleges türelemben és könyörgé-* *pedig a' Sátánnak bizonyos ideje felől, két dolgot kellében gyakorlani, hogy, tudni illik, mennél tovább* *meg-tartanunk. (1) Hogy míg az az idő bé nem telstromoltatik a' Sátántól, annál inkább Istenhez ra-* *lik, akár melly könyörgésre-is nem mindgyárt távo-za kodgyék hit által, és az Istennek segítségére néz-* *zik-e a' Sátán. Lásd a' leczkét. (2) Hogy mentülén: a' maga erejét mindenkor femmiben tudgya:* *közeleb az az idő, annál bőnyűbben dúhóskodik, minden nehéz dolgokat békével el-vifellyen, és men-* *tel. 12. v. 12. Le-állott az ördög ti hozzátok, nagylé inkább háborgattatik, annál forróbban és forgal-* *haragall telley, ugy mint ki tudgya, hogy kevés idejénatoflabban imádkozzék. (3) Igyekez az on-is az* *vayon.*

Azt mondod: *Nem is kell hát addig könyörgeni a Sátán ellen, míg az ő neki rendeltetett idő be nem telik?* FELEL. Kell. I. Mert gyakorta b nincsen mi nélküle hidgye: mint a' leczke bizonyította.

FELEL. Kell. 1. Mert gyakorta b nincsen mi nél-
künk tudtunkra az ő néki rendeltetett idő. 2. Mert
az idő alatt is szükség az, hogy mi gyakoroljuk ma-
gunkat az imádkozásban. *Szüntelen imádkozzatok*,
azt mondgya az Apostol, 1 *Thess.* 5. v. 17. 3. Mert
szükség minékünk az Istentől azt kérnünk, hogy ha
immár kifizet alá estiünk, avagy csak odébb *kifizetben*
ne jussunk, az az: a' kifizetektől meg ne győzettesünk.
Lásd, Matt. 6. v. 13. *Ne vigy minket a' kifizetben.*
Esa. 26. v. 41. *Imádkozzatok, hogy kifizetben ne jús-*
satok.

H A S Z N A I.

I. *Tanítás.* Tanúlluk-meg hát ebből a' Tanúságból. 1. Hogy még a Sátorból való meg-fabadulást *há-val* kell minékünk az Istentől kérnünk, mint sok egyéb áldást Istennek, tudni illik (1) Ha tetszik Istennek minket erre vagy amaz időre az ő kifizetti alól meg-fabadítani. (2) Ha a' Sátorból való meg-fabadulás nekünk erre vagy amaz időre idvefleges lejend. Mert bizony nem mindenkor volna idvefleges. Először minők magunkat ottan ottan: és bizony nem tudom, mitől

mitsoda tökéletességet nem igérnek magunknak ezen e' világon, hogy ha a' Sátántól gyakor csapdofók kal arczul nem veretnénk.

2. Jollehet a' Sátán könyörgéssel meg-győzötteti ottan ottan, (minek okáért-is forgalmatolon intette tünk az ő ellene való könyörgésre, *Mat. 26. 41. Eph. 6. 16.*) mind azon által fokkor fokáig-is a' könyörgő által-is ugy el nem tapodtatik, hogy ottan ottan ujjab harcra fel ne támadgyon ellenünk, az az: fokáig sem győzhettyük-meg tellyes győzedelemmel, magunktól ugy el nem űzhettyük, hogy továbbra meg ne kisirtsen bennünket. *Miért?* Azért, mert a' Isten nem mindenkor felel ugy a' Sátán kifirteti alá könyörgő embernek könyörgésére, hogy azt mentek el-forditsa róla; hanem még az után továbbra-is rajt tartya, az ő bölcs tetésé s' végezése szerint.

KERDEZ: *Mire való hát a' tellyes győzedelem el a' Sátán ellen való könyörgés?*

FELEL. Már állottunk arról valamit ide fellyel mind az által állunk ez úttal többet-is. (1) Azé abban és azzal mutattyuk-meg, hogy mi még tellyes feggel az Istentől el nem szakadtunk, s' a' Sátánnal egészen és tellyesféggel meg nem egyeztünk: mert a' megállott vár valamig Ura segítségét kívánja, mind a' dig Urához való hűségét mutattya. (2) Az ilyen könyörgéssel ha a' Sátánt bintén egészen meg nem győztük-is, avagy csak sebeket bizony nagyokat ejtünk rajta. Mert mind annyifor elméinket el-vonsuk az sugallásitól, s' azzal meg-mutattyuk, hogy nem tesszünk nekünk azok, a' mellyeket nekünk az a' hiteltel-

tanácsol. Nincsen pedig semmi fo-ha, a' mi inkább meg-sebbsitené őtet, s' el-futtatná mi tőlünk, mint az ő sugallásinak lelkes meg-vetése, *Lásd, Mat. 4. 10, 11.* Csak azt-is jó az ellenfégre löni, a' mi meg-sebbsíti őtet. 3. Mert ugyan azon könyörgés léhen az, a' ki még jövendőben a' Sátánon tellyes győzedelmet véhen. Mert ugyan-is olyan az a' könyörgés, a' melly Istent előtt nem mégyen öröcké való feledékenyiségben. Nem el-felejtett, hanem csak telre tőtt *supplicatio* az, a' mellyre az Ur Isten idővel adgya-ki a' tellyes válaft. *Lásd, Solt. 145. v. 19.* 4. Ha Istentől menten tellyes diadalmot nem nyer, kétség-nélkül nyer segítséget és erőt az harcra, és hogy az Isten így felellyen mi nekünk-is: *Elég te nekéd az én kegyelmem.* Sőt a' tellyes győzedelem előtt való könyörgés nyer Istentől fok-sátán való győzedelmet, ha mindgyárt tellyes haddal való győzedelmet nem-is.

II. Feddés. Meg-feddi e' Tanúlág azokat (1) A' kik annyira alá adgyák magokat a' Sátánnak, hogy az ellen az Istennek még csak edgy igétskével sem könyörögnek. Nem csuda, hogy azon a' semtelen Lelken fo-ha sem diadalmaskodnak: mert ugyan-is az Istennek fellyeb elő fámlált fegyverein kívül, könyörgés sebesíti a' Sátánt, s' könyörgés-is veri a' földhöz. *Honnan származik az némelyekben, hogy a' Sátán ellen fo-ha sem könyörögnek?* Fel. 1. Hogy im az Isten mindgyárt tellyes válaft nem ad a' Sátán kifirteti alatt évőknek könyörgésekre. 2. Hogy magok keretik azt, a' mire a' Sátán ör-tökéli őket. 3. Hogy nem félnek a' Sátántól, hogy meg-győzhesse őket. 4. Hogy

magok javára magvarazzak annak kisírtetit: és a' mi az íugall, hasznosnak és idveffegésnek itilik lenni. 5. Talám nem-is tudgyák, hogy könyörgéssel kellene a' Sátánnak ellene állani. 6. De talám nem-is tudgyák, mitsodás könyörgéssel kellene a' Sátán ellen Isten előtt esedezni.

(2) A' kik minek-utánna valami kevés ideig könyörgettenek Istennek a' Sátánnak rólók való el-fordításáért, hogy im az Isten kívánágokat menten meg nem adta, meg-űünnek ostan a' Sátán ellen való könyörgéstől. Ki-fakadnak az ilyen emberek nehéz panaszkodásokra: és loksor olyan sokat balasztanak ki fájokból, mellyek kétségben esett embereknek bavaí, természetek szerint. A' Sátántól vadnak pedig azok-is: úgy-mint: *Nincsen Isten: Nem szabadíthat meg a' Sátán kezéből: El-hagyott engemet az Isten: Nincsen hitem: Meg-vettetett vagyok, &c.* s' Nyilván ezek-is a' gondolatok okai annak nagyobb résint, hogy sok ember meg-űünik a' Sátán ellen való könyörgéstől.

III. Intés. 1. Ember! Ha az Isten a' te könyörgésedre a' Sátánt te tőled menten el nem fordította, mi helyen te annak te rólad való el-fordítását kívánod reménységedet, annak te rólad való el-fordítása felől te ne tedd, se pediglen kétségben ne esél, vagy az Isten felől, mint ha nem volna Isten, vagy az ő hatalma, se gedelme, hozzád való jó akarattya és szerelme, vagy pediglen hitből származott könyörgésednek meg-halgatata felől: mert meg-halgatta az Isten a' Sátán kisírteti alatt a' te könyörgésedet: mind azon által, soká

szerint

szerint, tetszet az Istennek, hogy alkalmas ideig tartóztassa a' Sátánt még azoknak csapdofásában-is, a' kiket ő buzgoan szeret, és a' kiknek minden igaz könyörgéseket meg-halgattya. Azt tarts-meg: *Az öt szeretőknek az Isten mindeneket javokra szolgáltat, Rom. 8. v. 28.*

2. Meg ne űünnyél a' könyörgéstől, ha valaha nem mindgyárt tetűik-is meg, hogy az Isten meg-halgatott téged: mert nem az a' dolog, hogy Isten nem akarná rólad el-fordítani a' Sátánt; hanem hogy csak el-halasztotta annak rólad való el-fordítását. Könyörögj azért mind addig, míg nyilván meg-látszik, hogy könyörgésedben meg-halgatott az Ur Isten téged. *Zörgezzetek, és meg-nyitattik színektek: Azt hadgya az Ur Jesus, Luc. 11. v. 9.*

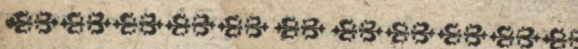
KERDED: Mit kérjek ilyen állapotomban könyörgésfemben az Istenről?

FELELET. 1. Ne vigyen tégedet a' kisírtetben, *Matt. 6. 13.* 2. Ha a' kisírtet miá bűnben esél, hogy az Ur Isten azt te néked bocsássa-meg, *Matt. 6. 12.* 3. Ne hadgyon-el téged az Isten ilyen nagy harc-zodban, mint a' Dávid könyörög, *Solt. 27. v. 9.* *Ne hadgy-el engemet én idveffégemnek Istené.* 4. Ha nem tetűik Istennek tégedet egészben mindgyárt meg-fabadítani a' Sátántól, bár csak a' tessék ő Felfegének, hogy téged elégedendő segétséggel végyen környűl. Mondgyad segény Lélek: *Légy segétséggel, Uram, énnékem: mert hijjában való az emberi segétség, Solt. 60. 13.* 5. Hogy a' Sátánnal való kemény harc-zodban meg-gyengült hitedet erőssítse-meg, hogy az el ne sodgyon, mint

G 2

Sz

Szent Peternek meg-igérte a' Chrístus, *Luc. 22. 31.*
 6. Hogy az időt ő Fellege közelitse-el, mellyben eze
 a' régi, álnok és mérges kigyón egészízen-is győze-
 delmeskedhessél, AMEN! *Jövel Uram Jéhus!*
 A M E N!

A SATAN KISIRTETIRÜL való Ötödik PREDIKACIO

TEXTUS.

2 Cor. 12. v. 7, 8, 9. *Adatott nékem heg yes öfztön, mellé az én testemben ragadott, a' Sátánnak Angyala, hogy engemet csapdósna, hogy felettébb el ne bídgyen magamat. &c.*

Mikoron a' Szent Pál az Istennek háromszor könyörgene, hogy el-távozzon, is, hogy ő tőle a' Sátánnak Angyala, meg-érjenek tők a' fellyeb való tanításban, hogy az Isten felelt ugyan neki az ő könyörgésére; de mind azáltal, nem azon formában, a' mellyben ő kívánnya volt, mert a' Sátán Angyala nem fordított mindgyárt el róla; hanem csak a' mint Istennek tetszet. Nyugtató azért az Isten őtet az ő kegyelmén, s' okát-is adgya azon nyugtató intésének, a' mikor azt mondgya *Elég te néked az én kegyelmem, Miért? Mert az én erőm erőtlenség által végeztetik-el.*

Ré

Részenként kettő vagyon itt:

- I. Az Istennek nyugtató intése, ezekben az igékben: *Elég te néked az én kegyelmem.*
- II. Azon Isten nyugtató intésének oka, ezekben a' szókban: *Mert az én erőm erőtlenség által végeztetik-el.*

KERDES: 1. *Mit ad itt az Isten a' Pálnak eleiben az ő kegyelmének nevezetén?*

FELEL. Az ő kegyelmes fejedelmét, mint ha így bolla: *Elég te néked az én fejedelmem.* Nem igéri az Isten, hogy menten el-véti róla a' Sátánt, hanem csak azt, hogy annak kisírteti alatt meg-segíti őtet.

Miért neveztetik ez a' segedelem kegyelemnek? Fel. *Azért, mert kegyelemből fakott fármazni.* Innen mondgya az Apostol maga-is: *Kegyelemből vagyok a' mi vagyok,* az az: az Istennek kegyelemből fármazott segétsége által vagyok a' mi vagyok, 1 Cor. 15. v. 10. Ezen értelemben neveztetik az Isten kegyelme másutt is, úgy-mint: *Csel. 14. 26, 2 Tim. 2. 1.* Sőt az Istennek egyéb ajándéki-is, ezokáért kegyelemnek neveztetnek, 2 Cor. 4. 15. és, 9. v. 8. *Eph. 4. 7.*

KERDES: 2. *Hát mitsoda erőtlenség az, a' mellyről mondgya az Isten, hogy abban végeztetik-el az ő ereje?*

FELEL. Nem a' véték, a' melly-is erőtlenségnek neveztetik, *Esa. 53. 3.* Sem nem a' világi nyomorúság, mellyet-is erőtlenségnek nevezetivel ad elő gyakorta a' fent Irás, mint, *Matt. 8. 17. 2 Cor. 12. 11.* s' Ez értelemben a' Christusnak-is tulajdonittatik erőtlenség, *Sid. 5. 2.* hanem az embernek valamelly dolognak meg-ferzésére, meg-tartására, végben vitelére és elő

G 3

és előmozdítására való elégtelensége s' maga tulajdon erejében való meg-fogyatkozása, mint ha azt mondaná volna az Ur Isten: *Elég te néked az én kegyelmem* mert az én erőm az embernek maga javaira való elégtelenségében, s' maga tulajdon erejében való meg-fogyatkozásában végeztetik-el. Illyen értelemben mondá Idvezítőnk, hogy a' kisírtetekben a' lélek késs' ugyan a' test erőtelen, az az: a' végiglen való meg-állás ö magától elégtelen, *Matt. 26. 41.* Ezen értelemben tulajdonit mindnyájunknak erőtlenséget a' könyörgésben fent Pál-is, *Rom. 8. 26.* *A' lélek-is segéllim erőtlenségünket*, az az: a' mi könyörgésre való elégtelenségünket.

KERDES: 3. *Mi módon végeztetik-el ez által a' emberi erőtlenség által az Isten ereje?*

FELEL. Mint az hit el-veztetik a' cselekedetek által, *Jac. 2. v. 22.* Tudni-illik, hogy meg-ismértetik és nyilván valóvá tétetik a' cselekedetek által. s' Ez-is ám annak az oka, miért az Apostol a' cselekedetek nélkül hitivel kérkedő embernek azt kiáltya a' 13. diki versben: *Mutasd-meg nékem a' te hitedet cselekedetek nélkül, s' én-is meg-mutatom te néked az én hitemet az én cselekedetimből.* Az Isten ereje-is meg-ismértetik és ugyan nyilván valóvá tétetik az emberi erőtlenségnek alkalmatosságával: ugy annyira, hogy a' nyomorúságban, szükségben, és nevezet szerint, a' Sátán alatt lévő ember maga e'ésében veszi, hogy az ő szabadulására s' meg-maradására Isteni erő kell: s' az Isten-is pedig ott igyekezi el-kezdeni az ő erejét, ahol az emberi erő az embernek a' maga bemei előtt-is éppen

ben meg-fogyatkozott. Láts példát, 2 *Kiral. 19. 1-4.*

TANUSAG.

Az Isten a' Sátán kisírteti alatt meg-segíti ugyan az ő hiveit: mind azon által sokszor nem előb kivált-képpen való segéd-mével; hanem éppen csak akkor, mikor immár az emberi erőtlenség világoson meg-tetszet.

Meg-tetszik a' Leczkéből: Mert segítség-gel lön Isten az Apostolnak, mikor immár az ő erőtlensége világoson ki-tetszék. Amaz nehezkes Ászfornynak-is segítség-gel lön, mikor igen igen erőtelen volna 1. a' szülésben, *Jel. 12. 4, 5.* 2. A' Sárkány előtt való el-fzaladásban, *vers. 13, 14.* 3. Az utánna öntetett víztől való meg-menekedésben, *vers. 15, 16.*

O K A I.

I. Mert oílyankor az Isten segítsége leg szükség-től, mikor immár az emberi erőtlenség világoson meg-tetszet. Ackor, mondom, szükség-es; de az ember-is tud azért leg inkább könyörgeni. Lásd, *Solt. 60. 13.* Szokása pedig ez az Istennek, hogy az embert akkor segítsége leg inkább, mikor láttya az ő segítségét

néki leg búkfegyefebnek lenni. Lásd, 4 Cor. 6. 2.
*lehetes időben halgattalak meg tégedet és az idvefe-
 napján törtém jól te veled.*

II. Mert akarja az Isten a' Sátánnak kifirteti
 nyögő embert, annyira az ő hatalmának és hatal-
 segítségének ismételten vinni, hogy az a' Sátán
 való meg-szabadulását, és azon vött diadalmát, eg-
 ben az Isten kegyelmének és hatalmas segítségének
 nullá és tudgya-is tulajdonítani, mint Dávid ellen-
 geitől való meg-szabadulását, Solt. 3. 5. *A' fehoz-*
a' szabadtás; főt tellyes győzedelmét, Solt. 144.

HASZNAL

I. Tanítás. Tanúlyuk-meg hát innét. I. Ho-
 a' mikor leg nyilvánban meg-látszik a' mi erőtelen-
 günk az ördöggel való harczban, akkor vagyon le-
 közeleb, s' közelebb-is remélhetni az Istennek seg-
 fégét: mert a' mint hogy az ő erejét erőtlenség ál-
 végezi-l: azon-képpen akkor fokott leg inkább seg-
 feggel enni az ördöggel való harcz alatt bádgyadoz-
 begény léleknek, a' mikoron néki minden emberi er-
 je immár ösve töredezett. Ackor mondhatni ama-
 immár el-rémült és majd csak vesendő felben lévő lé-
 leknek amazt: *Ne fély, meg se retteny etől a' nagy so-*
kaságtól: Mert nem te harczol's véllek, hanem az I-
ten, 2 Chr. 20. 15. Ackorra tartya az Isten amaz biz-
 tató igeretit: *Mindg járás't fel-kelek, és meg-szabadi-*
rom azokat, kiket törben eitet az ellenség, Solt. 12. 6

2. Erőtelen legyen bár az ember, a' kinek tufako-
 dása támadt az ördöggel, mindazonáltal, csak légyen
 az I

Istennek választotti közzül való, soha (a' mint már
 előtt-is meg-mondottam) egész győzelemmel
 meg nem győztetetik az ördögtől: mert nem hadgya-
 az Isten az ő gyenge edénnyét; hanem hatalmason
 káb meg-segíti, kiváltképpen ha láttya, hogy im-
 nár nyavalyás csak bintén fillyedez. E' kívántatik-meg
 gyenge edényben, hogy a' Sátánnal semben akar-
 an menni, fállyon semben véle az Isten nevében,
 mint Dávid a' Goliattal, 1 Sam. 17. 45. Mert erős
 orony az Urnak neve, el-annyira, hogy ha az igaz ahoz
 Solyamodik, bátorfágos léssen, Péld. 18. 10.

KERDÉS: Vallyon mikor jut az ember a' Sátán
 kifirteti alatt leg nagyob erőtelenségre?

FELEL. (1) Mikor fokáig farsztatik a' Sátántól:
 mert olyanná les, akkor, mint amaz ölyvtől fokáig
 kergettett Galamb. Léheg, piheg, s' farnyait-is le-
 bocsáttya. (2) Mikor a' Sátán ollyakat vét eleiben,
 amelyekre soha magától meg nem tud felelni, s' csak
 nem el-borittatik az edgy másban ötköző veszedelmes
 gondolatoknak habjaitól. (3) Mikor ollyan fokot-
 an dolgokkal próbálgattatik a' Sátántól, a' melyeket
 ő tellyes életében másokbari sem nem látott, sem nem
 hallott. Ezek köziben valók amaz irtóztató gondola-
 tok az Isten, és az ő törvénye ellen. Késebb volna a'
 jó lélek edgy sem-pillantásban meg-halni, hogy sem
 ezeket még csak edgy sempillantásig-is elméjében bo-
 csátani. De nem tehet róla, mert mint valami villa-
 mást, ugy bocsáttya-bé azokat a' Sátán az ő elméjé-
 ben. (4) Mikor nem csak belőla' fivben, hanem ki-
 vül-is faggattya őtet a' Sátán az ő tagaiban, vagy világi
 javai-

javában: mert akkor sem kívül, sem belül semmi békessége. Mind az által, a' könyörülő Ur Isten mind ezekben-is, az ő hiveinek segétséggel lében. Lásd ide *Isa. 40. v. 28. 40.*

II. *Feddés.* Feddi e' Tudomány azokat az embereket. 1. A' kik magok erejéhez bizván, meg sem várják az Urnak segétségét, hanem már annak előtte szemben főkellenek a' Sátánnal. Így cselekedék Eva, a' mi első Anyánk, s' rozsból-is vővé hasznát. Az Ur-é ebben az harczban mind az erő, mind a' segedelem, s' mind pediglen a' győzelem adás. *En nálam nélkül, így áll az UR JESUS, semmit sem tehettek, Jan. 15. v. 5.* Nem hijában mondgya Mozes: *Ha a' te orczád nem jár mi előttünk, ne vidgy ki minket ez helyből, Ki-jöv. 33. v. 15.* Dávid-is pediglen: *Te benned bizván erőssen cselekezzünk, és ő (az Isten) el-tapodgya a' mi ellenségünket, Solt. 60. 14.*

2. A' kicsiny hitű és gyenge bívü embereket, a' kik öfekben vévén, melly erőtelenek ök a' kifizetőnek meggyőztetésben, elméjekben el-bádogyadnak, és az Őrdőgön való diadalom felől majd többire kétségben esnek. Mert az Ur Isten meg-segíti az ő meg-kisírtetett hiveit, kivált-képpen mikor láttya, hogy a' Sátánnak meg-győztetésben egészen ki-mutatta már magát az emberi erőtlenség. Nem kellene hát minden reményfeget le-tenni, hanem inkább büntelen kellene nézni az Isten segétségére s' várni az Istennek segítő seregeit, semmit benne nem kételkedvén, hogy az Isten neki-ök az ő nagy bűkösegekben segétséggel nem lenne; mivel hogy azt az Isten meg-is igértte az ő hiveinek, *Solt. 34. v. 20. és, 40. v. 15.*

III. *Im*

III. *Intés.* 1. Mikor az ellenséget közel látod te szegény Lélek, és amaz régi kígyónak süvöltése immár a' te fűleiddben zengedez, annak meg-győztetésére a' magad erejének semmit se tulajdonits, sem pediglen vele vakmerő-képpen szemben ne szökellyel, mert meg-csal téged a' magad ereje, és féld, hogy a' kifizetőnek ne szolgállyon az űt őzetnec ki-menetele.

Azt mondod: *Mit cselekedgyem tehát, mikor ő én velem szemben akar szállani?* Felel. Az Isten segétségét várjad, mint a' Dávid hadgya, *Solt. 27. 14.* Mert ő minden kétség-nélkül segétséggel lében, a' te benned lévő emberi erőtlenséget látván. *Az Ur te néked őrizd: az Ur te néked arnyékol, és a' te job kezéd felől vagyon. Az Ur meg-őrzi tégedet minden gonosztól: meg-őrzi a' te lelkedet, Solt. 121. v. 5, 6.* Kiátsad erőssen: *Légyen a' te kezéd nekem segétségű, mint a' Dávid, Solt. 119. 173.*

Azt mondod: *Fő volna az Isten segétségét várnom; de az Isten azt sokszor késseli?*

FELEL. Meg-felel erre-is te néked Habakuk, a' midőn azt mondgya: *Ha késsendik-is az Ur segétsége, várjad azt, mert kétség-nélkül meg-le sen, és nem késsik, Hab. 2. 3.* En-is azért adom te néked tanácsul im e' ő következendőket:

1. Mind addig várjad az Isten segétségét, miglem el-jü, ha bintén, eléb el nem jü-is; hanem csak halá-lod orájára.

2. Ez alatt a' te várakozófodnak egész ideje alatt csak kerüld az ellenséget, s' kivált-képpen *disputatio*-ban, vételkedésben ne erekedgyel vele: mert mivel

H 2

mivel

mivel hogy álnok *Diffutator*, hálóban keriti lelked ismeretét. Soha ez-iránt esedből ki ne eslek Eva: mert ő jollehet igen nagy bölcs *Affony* vala, ugy annyira, hogy az ő bölcsességének a' morálékja-is alig vagyton te benned, mind az által a' Sátánnal főban es vételkedésben eredvén, gyalázatosan meg-győzteték a' Sántától, s' lón a' bűnök oka, Ter. 3. 1-6. 1 Tim. 2. 14.

Azt mondod: 1. *Lám Christus Urunk-is diffutált az ördöggel?*

FELEL. 1. Christus Urunk nem féltette magát a' büntől: mert ő *vértékzetlen ember* volt, Sid. 7. 26. De te olyan vagy, a' kihez minden sem-pillantásban hozzád fér a' vétek, Jac. 3. 2. 2. Christus Urunk minden tudó Isten lévén, által értette a' Sátánnak minden mélysegeit, Jel. 2. 23. De te annak kissébbik részét-is alig látod által.

Azt mondón: 2. Hát ugyan semmit se felellyek az ördögnek, mikor valami oly dolgot vét előmben, minémű az, mikor azt mozgattya: Te goromba, *Nincsen Isten: Nem szabadíthat-meg tégedet; Elhagyott tégedet; Nincsen neked hited: Héjában könnyögsz te: Meg-vettetett vagy te &c?*

FELEL. Gyengeségedet ismérvén, dugd-bé ezekre mind két fűleidet: mert job te neked ezeket még csak nem-is hallanod, mint sem ezekről ő véle csak edgy szem-pillantásig-is főt saporitanod. Avagy: mondgyad mindenikre: *Hazudtz, hazudtz, hazudtz,* s' azzal csak fordúlly-el tőle: Ne főlly te többet.

3. Míg fel-virrad az Isten segítségének kívánatos napja, ferez te magadnak lelki bölcsesleget, és magadat

dat abban naponként tökéletesebb-é tegyed: mert *életnek fája az azoknak, a' kik meg-kapcsollyákötet,* Lásd, Péld. 3. 13—18.

4. A' te fővedre oly forgalmatosan vigyáz, hogy abban a' Sátán, ez az útálatos fene vad, még csak legkissebb fešket-is ne csinálhasson magának. Ide való a' Salamon intése, Péld. 4. v. 23. Ez rontá ám-el Judást, hogy az Isten segítségének elötte bé-bocsátá a' Sántát az ő fővében, Jan. 3. v. 2.

5. Edgyik főházkodásod ugyan a' másikat érje, a' kivel az Istent a' segedelemre siettesd a' Dáviddal mondván: *Siefs az én segítségemre, oh URAM, én szabadítóm,* Solt. 38. 27. Vagy: *Kellešsek URAM, te néked az én meg-sabadulásom; te Uram az, én segítéségemre siefs,* Solt. 44. v. 14.

6. Mikor pedig az Isten a' te főházkodásidra még sem fordította-el a' Sántát, fordits ezt a' leczkét, s' halljad hála-adással az Istennek gyönyörűseges feleletit: *Elég te néked az én kegyelemem: Mert az, én erőm erőtlenség által végez tetik-el.*

7. Józan légy és vigyázz, az az: se bortúl sem pediglen e világi forgalmatoságtúl meg ne részegedgyél, s' azomban mind testedben lelkedben vigyázz, 1 Pet. 5. v. 8. Tudod te magad azt, hogy a' részegség és vigyázatlanfág immár-is sok embert el-vesztett.

II. Midőn te magad meg-tapaftaltad a' te erőtlenségedet, s' nem-is külömben léhegsz, péheš, fárnnyaidat-is el-ereštvén, mint amaz ragadozó madártúl a' sokáig való űldözéssel el-bődgvaztatott galamb, hidd-el, hogy nem mešse van a' segedelem: mert bizony

nyal az ajtó előtt áll a' meg-segítő Jehova. Illyen elbágyadt és csak az ő segítségére borult állapotában szokta ő gyakorta az embert meg-segíteni, még a' Sátánnak kisírteti alatt-is, a' mint a' Tanúság tartja. *Ő meg-fáradotnak erőt ad, és a' kinek nincsen ereje, annak erejét meg-fokasítja*, Efa. 40. 29.

III. Midőn erőtelen vagy és majd mint edgy minden Isteni segedelemtől meg-fosztattotnak ítélnéd magadat a' Sátán kisírteti alatt, ne ítély úgy magad felől, mint ha az Isten segítségétől egészen meg-fosztattál volna: mert koránt sem. Oda lennél bizony edgy sem-pillantásban, ha az Isten kezét alattad nem tartaná. *Nem badgya-el soha egészen Isten az ő örök-ségét*, Solt. 94. v. 14.

KERDED: *Honnan tudhatom én azt meg, hogy az én nagy kisírtetimből még teljességgel meg nem fosztattam az Isten segítségétől?*

FELEL. Meg-tudod azt innét: (1) Ha még a' te akaratod egészen meg nem edgyezett a' Sátánnak akaratyával, mert az olyan jó akarat Istentől vagy, s' az Isten segítsége, Lásd, *Phil. 2. v. 13.* (2) Ha sok hitetlen gondolatokat, melyeket a' Sátán bocsát a' te szívedben, az Istennek és a' jófágos cselekedetnek be-relnétől vífeltevé, véghez nem vífelsz: mert, hogy azokat véghez ne vigyed, Istentől vagy, és Isten segítsége. Lásd, *1 Sam. 25. 34.* (3) Ha erősen kívánsz a' Sátánnak kisírteti alól mentül hamarab meg-fabadulni: mert az-is az Istentől vagy, s' az Ur Isten segítsége, mint a' Leczke bizonyítja. (4) Ha ottan ottan nagy buzgólagosan kéred az Istent, hogy a'

Sá-

Sátánt fordítsa-el rólad: mert az-is az Istentől vagy, s' Isten segítsége. *Ő az, a' ki minket könyörögni tanít*, Róm. 8. v. 26.

Azt mondod utóllýára: *Edgy dolog igen gyötör engemet, hogy én olyan dolgokat kényszeríttem gondolni az Isten ellen ottan ottan, a' melyekre ugyan meg-reseket nekem egész testem?*

FELELET. En-is edgyre kérlek tégedet. Azokat a' te gondolatidat az ő nevekről és nemekről ezen e' világön senkinek-is meg ne jelentsed: mert okot adsz arra, hogy más-is ugyan azonokat, avagy azokhoz hasonlókat gondollyon ottan ottan a' Fellegés Isten ellen. Tarts-meg ezeket azok ellen. (1) Ha te azokban meg nem edgyesz a' Sátánnal, egyedül csak az ő bünei lélfznek azok, és nem a' tiéd. (2) Te, mivel hogy kézszeb volnál edgy sem-pillantásban meg-halni, mint sem olyan dolgokat gondolni, hasonló vagy azok alatt a' Mátyromokhoz, a' kik kézszebbek Istentől meg-halni, mint sem őtet, minden érdeme kívül, valóani módon káromlással illetni. (3) Mivel soha a' Sátánnak ezeknél tűzeleb nyilai nincsenek, ezek ellen leg inkább fel-öltözzed az Isten fegyverét, és imádkozál-is leg-buzgólagosabban, s' meg-látod, miképpen az Ur meg-segit tégedet, és be-zárva azok ellen vívednek ajtaját, *Őrök életre nézendő szent gondolatokkal tölti-bé a' te szívedet*, AMEN!

A SATAN KISIRTETI

ellen való

K Ö N Y Ö R G E S.

Ram J E S U S, a' ki engemet nem
U csak teremttétél, hanem meg-is váltottál
 irgalmaflágnak Istene vagy te, és az ö foró
 gattatásokban s' lelki harczokban te hoz-
 zád folyamodóknak erős gyámola, te néked, Uram Iste-
 nem, alázatosan reménkedem, ne hadgy-el engemet fzo-
 rongattatásomnak és lelki harczomnak idején; hanem
 állj mellém erős lelked által, és te magad viaskodgyál é-
 érettem az én lelki ellenséğim ellen. Háborgat engemet
 test, én édes meg-váltóm: háborgat e' világ; de minde-
 neknek felette fel-emelte magát ellenem a' pokolbéli Sa-
 tán. Mint hegyes őzfűtön a' testemben ragadott, és erőfle-
 éjjel nappal csapdos engemet. Szüntelen kizsúgat a' bűnre
 és annak utánna a' kétségberi esékre. Meg-térnék, szerez-
 mes J esu som, te hozzád; de térésemiet meg-akadályozz-
 főt nem-is vétenék Felséged ellen; de ott-is hálójában ki-
 rit bé engemet, az hol ingyen meg sem tudnám gondolni.
 Oh én idvésségemnek Istene, ne hadgy-el engemet! T-
 vagy az én erőflegemnek Istene, s' miért vetnél-el magat-
 tól engemet? Adgy énnékem Uram diadalmat ezen a'
 álnok kígyón: adgy erős lelket és szívbeli bátorfágot mir-
 den practikái ellen. A' te jó lelked vezérellyen engemet
 én Istenem, egyenes úton. Uram! biztass engem, mi-
 kor a' Sátán rettent. őriz engem esettől, midőn el-csúsz-
 igyekezik. Erősíts-meg fzerelmedben s' félelmedben
 mikor ő engemet ezektől el-akar fzakasztani. Híszem, I-
 ften, te meg-rontottad őtet: adgyad azért, édes meg-Vál-
 tóm, hogy ez az úndok Lélek az én lábaim alatt-is, romol-
 hasson-meg hamar. Tied vagyok, mert meg-váltottál en-
 gemet én idvésségemnek Istene. Szabadíts-meg tehát en-
 gemet az én lelki ellenséğim-ol, hogy naponként félelem-
 mel és rettegéssel ki-munkálkodhassam lelkem idvéssé-
 gét, A M E N!